

پایان اعتصاب غذایی؛

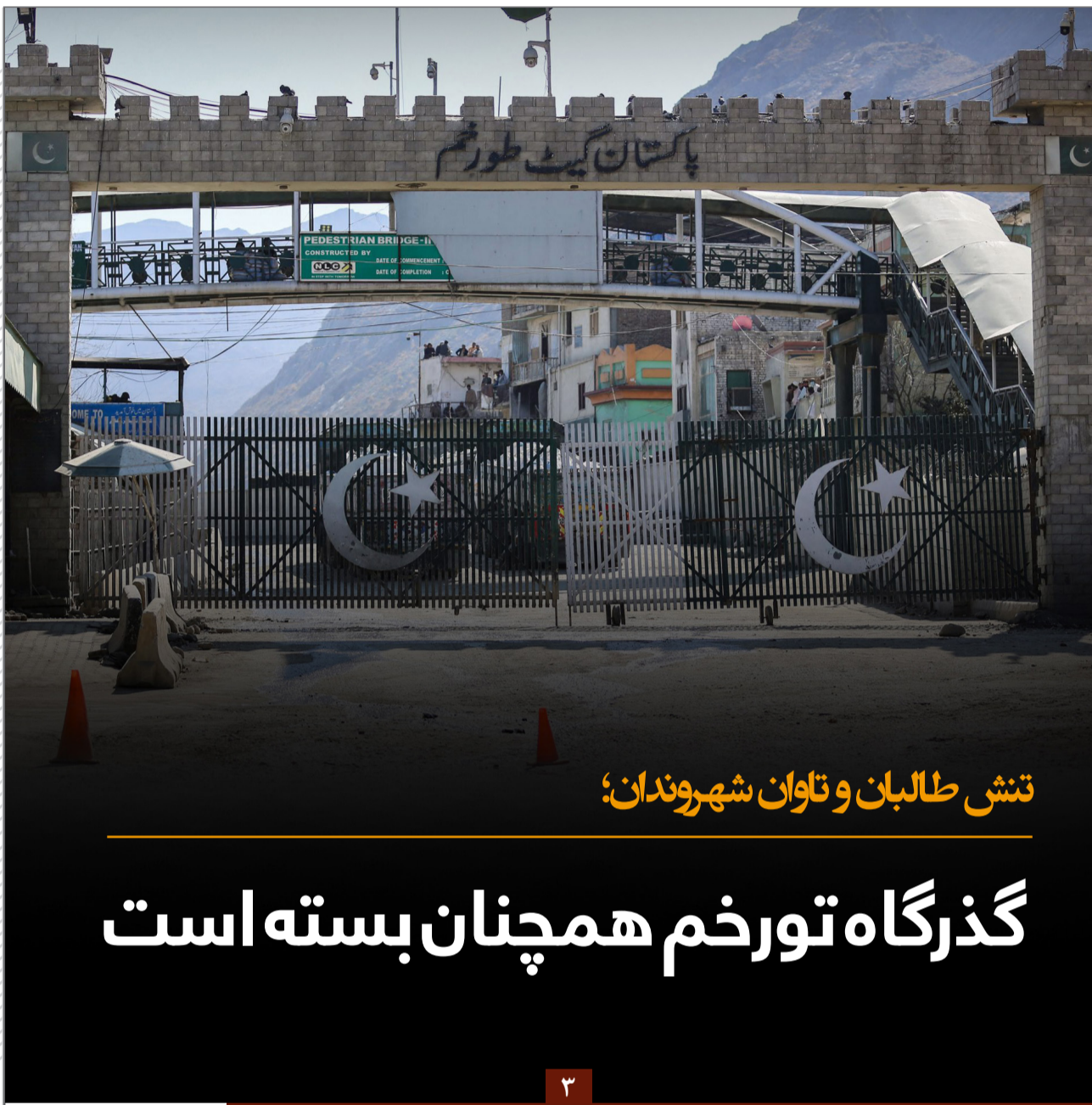
زنان معترض به زودی وارد دومین مرحله مبارزه می شوند

اعتصاب غذایی معترضان زن اهل افغانستان پس از ۱۲ روز در برخی ایالت‌های آلمان و پاکستان و شماری از کشورهای دیگر پایان یافت. هر چند در اعلامیه پایانی این اعتصاب‌ها از بی‌میلی دولت‌های حامی حقوق بشر به خواست‌های زنان معترض انتقاد شده، اما زنان معترض تاکید کرده‌اند که آنان وارد مرحله جدید مبارزه خود علیه طالبان می‌شوند. اعتصاب کنندگان افزوده‌اند که مبارزه آنان برای به رسمیت شناخته شدن «آپارتاید جنسیتی» در افغانستان، با جست‌وجوی...

ره‌آورد دو سال حاکمیت طالبان:

فقر، مهاجرت، ناامیدی و آینده ناروشن

تنش طالبان و تاوان شهروندان؛

گذرگاه تورخم همچنان بسته است

سه تن در ۴۸ ساعت گذشته در فاریاب به قتل رسیدند

۸ صبح، فاریاب: منابع محلی در فاریاب می‌گویند که در دو روز گذشته سه تن در مربوطات این ولایت، به قتل رسیده‌اند. منابع به روزنامه ۸ صبح گفتند که تفنگ‌داران ناشناس دوشنبه شب، ۲۰ سنبله، یک پسر جوان را در ولسوالی خواجه‌سبزویش این ولایت، با ضرب گلوله به قتل رسانده‌اند. به گفته منابع این رویداد در روستای «شورقول» این ولسوالی رخ داده است. طالبان نیز با تایید این رویداد گفتند که این پسر جوان به تازه‌گی از ایران برگشته بود. مولوی شمس‌الله محمدی، ریس اطلاعات و فرهنگ طالبان در فاریاب، می‌گوید که قرار بود در روزهای آینده مراسم عروسی این پسر جوان برگزار شود.

منابع در مورد انگیزه قتل این جوان چیزی نگفته‌اند. در همین حال، منابع می‌گویند که در یک رویداد دیگر، یک تن در ولسوالی پشتون‌کوت این ولایت، پس از مشاجره لفظی از سوی مامایش با ضرب گلوله به قتل رسیده است. در این رویداد یک تن دیگر زخمی شده است. با این همه، دو شب پیش نیز یک مرد هنگام برگشت به خانه در ولسوالی دولت‌آباد فاریاب، از سوی تفنگ‌داران ناشناس به قتل رسیده است. این در حالی است که پس از تسلط دوباره طالبان بر افغانستان، واقعات جرایم جنایی در نقاط مختلف کشور افزایش یافته است.

طالبان دو تن از باشندگان بامیان را به دلیل عدم واگذاری زمین‌های شان به کوچی‌ها زندانی کردند

۸ صبح، بامیان: منابع محلی در بامیان می‌گویند که طالبان دو تن از باشندگان این ولایت را به دلیل عدم واگذاری زمین‌های شان به کوچی‌ها زندانی کرده‌اند. منابع روز سه‌شنبه، ۲۱ سنبله، به روزنامه ۸ صبح می‌گویند که عبدالله سرحدی، والی طالبان در بامیان دو تن از باشندگان روستای پشته‌غرغری را به دلیل این که آنان زمین خود را به کوچی‌ها تسلیم نکرده‌اند، زندانی کرده است. منابع افزوده‌اند که این افراد عوض دانش و محمد غلامی نام دارند.

به نقل از منابع، دو روز پیش عبدالله سرحدی به عوض دانش و محمد غلامی تماس گرفته و آنان را به مرکز بامیان خواسته است که سرانجام روز گذشته هنگامی که این دو تن به مرکز رسیدند، والی طالبان به آن‌ها گفته است که از زبان خود اقرار خط بدهند که زمین خود را به کوچی‌ها تسلیم می‌کنند. به گفته منابع، این دو تن پس از رد کردن این موضوع بازداشت شده و زندانی می‌شوند. منابع می‌افزایند که پیش از این نیز طالبان این دو

پس از ۱۵ آگست بر زنان چه می‌گذرد؟

فولکر تورک: حقوق بشر در افغانستان در حال فروپاشی است

است: «سطح تکان‌دهنده سرکوب زنان و دختران افغان بی‌اندازه ظالمانه است. افغانستان به‌عنوان تنها کشوری در جهان که در آن زنان و دختران از دسترسی به تحصیلات متوسطه و عالی محروم هستند، یک سابقه ویران‌گر ایجاد کرده است.» این در حالی است که پیش از این نیز کشورهای جهان و نهادهای حقوق بشری از وضعیت حقوق بشر و نقض آن توسط طالبان ابراز نگرانی کرده‌اند.

۸ صبح، کابل: فولکر تورک، کمیشنر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد می‌گوید که حقوق بشر در افغانستان در حال فروپاشی بوده و زنده‌گی میلیون‌ها زن، مرد، دختر و پسر را به شدت تحت تأثیر قرار داده است. وی این سخنان را روز سه‌شنبه، ۲۱ سنبله، در جریان بیانیه خود در پنجاه‌وچهارمین نشست شورای حقوق بشر سازمان ملل بیان کرده است. او تصریح کرده که از زمان به‌دست گرفتن قدرت توسط طالبان، یک حمله سیستماتیک به حقوق و آزادی‌های مردم، به‌ویژه زنان و دختران هدف روان است و آن‌ها را از بیشتر جنبه‌های زنده‌گی عمومی و روزمره محروم می‌کند. تورک خاطرنشان کرده که خشکسالی فعلی نیز به‌شدت معیشت و جوامع را تحت تأثیر قرار داده است. کمیشنر عالی حقوق بشر سازمان ملل گفته

اعتصاب غذایی زنان؛ صدایی که شنیده نشد

فروپاشی جمهوری و دو سال و چند ماه سلطه طالبان، همه افشار جامعه را...

افزایش مجدد مواد مخدر در افغانستان

یکی از ترندهای تبلیغاتی گروه حاکم در افغانستان، تاکید بر مبارزه با مواد مخدر و ممنوعیت ظاهری آن بود تا با جلب توجه کشورهای جهان به این موضوع، کارنامه سیاه خود در زمینه‌های حقوق بشری را پنهان کند. در همان زمان که ممنوعیت تولید و فروش مواد مخدر اعلام شد، گزارش‌ها از منابع محلی نشان می‌داد که فرماندهان طالبان مقادیر انبوهی از مواد مخدر را پیشاپیش خریداری و ذخیره کرده‌اند تا کنترل خود بر بازار سیاه این کالای گران‌قیمت را حفظ کنند. با آن هم، موضوع ممنوعیت ظاهری مواد مخدر برای لابی‌گران طالبان در خارج دستاویزی برای قباح‌زدایی از این گروه می‌داد.

اکنون گزارش‌های بین‌المللی نشان می‌دهد که تولید انواع دیگری از مواد مخدر در سایه حاکمیت طالبان در حال گسترش است و جای انواع سنتی آن را می‌گیرد. یکی از گونه‌های جدید مواد مخدر که در این رسانه‌ها به آن پرداخته شد، ماده‌ای به نام مت‌آفتمین بود که در منابع تخصصی به‌عنوان ماده‌ای به‌شدت اعتیادآور با عوارض صحتی خطرناک شناخته می‌شود. این خبرها نشان داد که طالبان نه تنها در مبارزه با کاشت و تولید مواد مخدر موفق نیستند، بلکه نه اراده‌ای جدی برای این کار دارد و نه حتی اگر اراده‌ای داشته باشند، در توان آن‌هاست که چنین چیزی را به‌شکل اساسی به اجرا بگذارند.

چرا طالبان نمی‌توانند با کاشت و تولید مواد مخدر مبارزه کنند؟ برای یافتن پاسخ آن، نیاز است که هم تاریخچه این گروه و نقشی که مافیای مواد مخدر در تداوم جنگ آن داشت در نظر گرفته شود و هم در مقیاسی کلان‌تر، پیوندی که میان گروه‌های افراطی و شبکه‌های قاچاق بین‌المللی در تمام منطقه از این‌جا تا خاورمیانه و شمال افریقا وجود دارد، بررسی شود. از زمانی که حوادثی به نام بهار عربی اتفاق افتاد و شماری از رژیم‌های منطقه سقوط کردند و ناامنی بر بخش‌های وسیعی از این منطقه از جهان سایه انداخت، قاچاق چپان بین‌المللی، چه قاچاق مواد مخدر و چه قاچاق انسان، در بسیاری از این کشورها فرصتی طلایی برای تجارت غیرقانونی خود پیدا کردند. کشورهایی که بیش‌تر از این بابت آسیب دیدند، عراق، سوریه، لیبیا، سومالی، یمن، مالی، نیجر، سودان و مانند این‌ها بودند. این شبکه گسترده به گروه‌های تروریستی اجازه می‌داد که از طریق نفوذ در آن‌ها از یک سو در جابه‌جایی نیروهای شان و از دیگر سو در انتقال پول و اسلحه‌شان از آن‌ها سود ببرند. محدودیتی که برای انتقال پول و افراد وابسته به این سازمان‌ها در سطح بین‌المللی اعمال می‌شد، پناه بردن به شبکه‌های قاچاق را موثرترین شیوه برای دور زدن آن محدودیت‌ها و تداوم فعالیت‌های شان می‌گردانید.

این شیوه که در سطح بین‌المللی رواج یافته بود، از سوی طالبان و سایر گروه‌های افراطی هم‌پیمان آن در منطقه مورد استفاده قرار گرفت و در تمام سال‌هایی که این گروه با دولت پیشین افغانستان می‌جنگید، یکی از مهم‌ترین راه‌های انتقال پول و اسلحه این گروه فعالیت درهم‌تنیده با گروه‌های قاچاق و مافیای مواد مخدر بود. در واقع مافیای مواد مخدر کارکردی چندمنظوره دارد و برای سازمان‌هایی مانند طالبان یک اهرم استراتژیک به شمار می‌رود. به همین دلیل، ادعای مبارزه این گروه با تولید و قاچاق مواد مخدر، نباید جدی گرفته شود. هیچ جریانی نمی‌تواند پناهگاه استراتژیک خود را به‌آسانی رها و خود را از سود آن محروم کند. طالبان حتی اگر بخواهند که پیوند خود را با این شبکه‌ها قطع کنند و جلو فعالیت آن‌ها را بگیرند، نمی‌توانند. در عمل فرماندهان طالبان از شرکای اصلی مافیای مواد مخدر در منطقه‌اند و این پیوندی استراتژیک و بلندمدت است.

سفیر هند در سازمان ملل: تحولات مربوط به حقوق بشری در افغانستان را زیر نظر داریم

۸ صبح، کابل: ایندرا مانی پانندی، نماینده دایم هند در سازمان ملل متحد، می‌گوید که این کشور به نظارت بر تحولات مربوط به حقوق بشر از جمله حقوق زنان و دختران در افغانستان، ادامه می‌دهد. ریپابلیک ورد گزارش داده که نماینده دایم هند در سازمان ملل متحد، این اظهارات را روز سه‌شنبه، ۲۱ سنبله، در پنجاه‌وچهارمین نشست شورای حقوق بشر این سازمان در جنیوا، بیان کرده است. پانندی گفته است: «ما بار دیگر بر اهمیت حمایت از همه حقوق بشر از جمله حقوق زنان و دختران تاکید می‌کنیم و خواستار مشارکت کامل، برابر و معنادار آنها در حفظ و توسعه دستاوردهای افغانستان در بیست سال گذشته هستیم.» وی همچنان هند را یک همسایه نزدیک و شریک انکشافی دیرینه افغانستان خوانده است. این دیپلمات هندی تصریح کرده است: «ما

پیوندهای تاریخی و تمدنی نزدیک با مردم افغانستان داریم. بنابراین، ما در ازای صلح و ثبات در افغانستان سهم ثابت داریم.»

سفیر هند در سازمان ملل همچنان با اشاره به قطع‌نامه ۲۵۹۳ شورای امنیت این سازمان که دو سال پیش به تصویب رسید، گفته که براساس این قطع‌نامه، نباید از خاک افغانستان برای تهدید یا حمله به کشور دیگر استفاده شود.

پانندی با توجه به بحران انسانی در کشور گفته که هند حدود ۵۰ هزار تن گندم و مقداری دارو و تجهیزات طبی در دو سال پسین به افغانستان، کمک کرده است.

سفیر هند در سازمان ملل این در حالی بر نظارت وضعیت حقوق بشری کشورش تاکید می‌کند که پس از تسلط دوباره طالبان بر افغانستان، این کشور فعالیت سفارتش در کابل را متوقف کرده است.

نیروهای امنیتی ترکیه ۱۲۲ پناهجوی غیرقانونی به‌شمول شهروندان افغانستان را بازداشت کرده‌اند

۸ صبح، کابل: برنیاد گزارش‌ها، نیروهای امنیتی ترکیه ۱۲۲ پناهجوی غیرقانونی به‌شمول شهروندان افغانستان را حین تلاش برای تردد غیرقانونی بازداشت کرده‌اند.

خبرگزاری آناتولی روز سه‌شنبه، ۲۱ سنبله، گزارش داده است که این پناهجویان طی عملیاتی در ولایت ادرینه از مرزهای ترکیه شناسایی و

بازداشت شده‌اند. طبق گزارش، این افراد شهروندان کشورهای افغانستان، سوریه، عراق و پاکستان بوده و پس از طی مراحل قانونی به اداره مهاجرت ولایت ادرینه منتقل شده‌اند.

با این حال تعداد دقیق شهروندان افغانستان مشخص نشده است.

در این گزارش به نقل از این افراد آمده است که آنان مورد ضرب‌وشتم نیروهای امنیتی یونان قرار گرفته و رانده شده‌اند.

گفتنی است که ادرینه یکی از ولایت‌های مرزی ترکیه است.

با روی کارآمدن طالبان در افغانستان، شمار زیادی از شهروندان کشور با استفاده از مسیرهای قانونی و غیرقانونی راهی ایران، ترکیه و سپس کشورهای اروپایی می‌شوند.

بیکاری، فقر و مشکلات امنیتی از دلایل عمده این مهاجرت‌ها عنوان شده است.

طالبان در قندهار هشت تن را به قصاص و شلاق محکوم کردند

۸ صبح، قندهار: منابع محلی در قندهار می‌گویند که دادگاه ابتداییه طالبان در ولسوالی سپین‌بولدک این ولایت، هشت تن را به اتهام‌های مختلف به قصاص، شلاق و حبس محکوم کرده است.

منابع می‌گویند که این افراد روز سه‌شنبه، ۲۱ سنبله، به اتهام‌های مختلف مانند قتل، دزدی و اختطاف از سوی محکمه ابتدایی به این جزاها محکوم شده‌اند.

به گفته منابع، در میان این افراد یک تن آنان که به اتهام قتل بازداشت شده است به قصاص و چهار تن دیگر آنان به اتهام دزدی به یک سال حبس و ۳۰ شلاق محکوم شده‌اند.

اجرای حکم قصاص و شلاق از سوی طالبان مورد تازه‌ای نیست.

پیش از این نیز این گروه در ولایت‌های مختلف حکم قصاص و شلاق را بالای متهمان اجرا کرده است.

چندی پیش دفتر هیات معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان (یوناما) با نشر گزارشی، از مجازات جسمی متهمان توسط افراد طالبان انتقاد کرد.

طبق این گزارش، طالبان با اعمال مجازات سنگین مانند سنگ‌سار، اعدام و شلاق زدن در محضر عام، کرامت انسانی متهمان را نقض می‌کنند.

نامه زنان معترض به شورای حقوق بشر: آپارتاید جنسیتی را در افغانستان به رسمیت بشناسید

۸ صبح، کابل: شماری از زنان معترض اهل افغانستان در نامه‌ای به شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد از این شورا خواسته‌اند تا آپارتاید جنسیتی را در افغانستان به رسمیت بشناسند.

این نامه روز سه‌شنبه، ۲۱ سنبله، ارسال شد و توسط پروانه ابراهیم خیل، زن معترض اهل افغانستان به شورای حقوق بشر سازمان ملل تسلیم داده شد.

در این نامه آمده است: «دو سال از فقدان حاکمیت قانون و دموکراسی، بحران سیاسی، اجتماعی و اقتصادی و تسلط تروریست‌های طالبان می‌گذرد. جنگ و کشتار و تجارت غیرقانونی بر سر جغرافیا و سرنوشت بیش از ۴۰ میلیون تن در افغانستان و در این مدت جنایات بی‌شمار و نابخشودنی در حق زنان صورت گرفت که همه جهان از آن آگاه است.» طبق این نامه، زنان از همکاری شماری از کشورها با طالبان انتقاد کرده و آن را «غیرقابل تحمل» خوانده‌اند.

در این نامه نوشته شده است: «ما زنان معترض افغانستان با ارسال این نامه از شما تقاضا داریم که حسن نیت خود را در برابر اصول انسانی از جمله حقوق بشر، دموکراسی، حاکمیت قانون و عدالت اجتماعی هرچه زودتر سکوت تاسف‌بار خود را بشکنید و نمونه عینی تنها قاعده آپارتاید جنسیتی در جهان را در جغرافیای افغانستان به رسمیت بشناسید و با مشروع و مشروع ما مطابقت کنید.»

آنان تصریح کرده‌اند که باید سفرهای خارجی طالبان ممنوع شده و کمک نقدی نیز به این گروه صورت نگیرد.

این زنان روز گذشته نیز در برابر نماینده‌گی سازمان ملل در جنیوا دست به اعتراض زده و خواستار به رسمیت شناسی آپارتاید جنسیتی در افغانستان از سوی طالبان توسط این سازمان شدند.

قابل ذکر است که پنجاه‌وچهارمین اجلاس شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد در جنیوا، مقر اروپایی سازمان ملل متحد در حال برگزاری است.

گفتنی است که با روی کارآمدن طالبان، کشورهای جهان و نهادهای حقوق بشری همواره از وضعیت حقوق بشری شهروندان کشور و نقض آن توسط طالبان ابراز نگرانی کرده‌اند.

طالبان یک فرمانده خیزش مردمی را در تخار به قتل رساندند

۸ صبح، تخار: منابع محلی در تخار می‌گویند که استخبارات طالبان یک فرمانده خیزش مردمی را در این ولایت به قتل رسانده‌اند.

منابع می‌گویند که استخبارات طالبان بامداد روز سه‌شنبه، ۲۱ سنبله، یک فرمانده خیزش‌های مردمی را به نام حیات‌الله به ضرب گلوله به قتل رسانده‌اند.

این فرمانده از باشندگان روستای مغل قشلاق بادام دره شهر تالقان بود.

براساس گفته‌های منابع، تا کنون روشن نیست که استخبارات طالبان به چی دلیلی این فرمانده را کشته‌اند.

این در حالی است که روز گذشته نیز طالبان یک نظامی حکومت پیشین را در پروان تیرباران کردند.

گذرگاه تورخم همچنان بسته است

وزارت خارجه طالبان با نشر بیانیه‌ای خبری، مرزبانان پاکستانی را عامل درگیری نظامی خوانده است. در بیانیه این گروه آمده است: «نیروهای پاکستانی زمانی بالای نیروهای سرحدی طالبان شلیک کردند که آن‌ها مصروف ترمیم یک پسته امنیتی بودند که سال‌ها قبل اعمار گردیده بود.»

کعبه امین کاوه

و نادیده گرفتن هشدارهای مکرر، یک پسته بازرسی جدید ایجاد کنند.

با این حال، بازرگانان کشور با نگرانی شدید از بسته ماندن گذرگاه تورخم، تاکید کرده‌اند که در این مدت بیش از یک میلیون دالر امریکایی به اموال وارداتی و صادراتی زیان وارد شده است. آنان افزوده‌اند که صدها موتر حامل میوه و سبزی، در دمای بیش از ۴۰ درجه سانتی‌گراد حرارت از بین رفته و بیش‌تر اموال در بازارهای افغانستان به لیلام گذاشته شده است. این بازرگانان تصریح کرده‌اند که فصل برداشت فرآورده‌های کشاورزی است و بسته ماندن مرز تورخم، به اقتصاد بحرانی افغانستان صدمه جبران‌ناپذیر وارد می‌کند.

محمدیونس مهنمد، معاون اول هیات مدیره اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان، در صحبت با روزنامه ۸صبح می‌گوید که تحقیقات در مورد آمار دقیق خسارات مالی جریان دارد، اما بسته ماندن تورخم، روزبه‌روز بر این ضرر می‌افزاید. آقای مهنمد تاکید می‌ورزد که بسته ماندن گذرگاه تورخم به سکتور خصوصی افغانستان و پاکستان تاوان‌های اقتصادی هنگفت برجا گذاشته است. او می‌افزاید: «پاکستان برای افغانستان یک مارکیت خوب است و برعکس. بندش راه، برای دو طرف خسارت وارد می‌کند.» او تصریح می‌کند که در حال حاضر فصل میوه‌های تازه افغانستان است و کاروان‌های تجارتی بیش‌تر میوه و سبزی بار داشته‌اند که با بسته ماندن مرز، پوسیده شده و از بین رفته است. آقای مهنمد می‌افزاید: «با بسته بودن راه، به مردم، سکتور خصوصی و ترانسپورت تاوان زیاد وارد شده است. امروز شما دیدید که یک سیر رومی ۶۰ افغانی بود، به ۱۵ افغانی به فروش رسید.» او ابراز امیدواری

گذرگاه مرزی تورخم در پی درگیری نظامی بین جنگ‌جویان طالبان و مرزبانان پاکستانی از هشت روز به این طرف بسته است. مسدودیت این گذرگاه پرفت‌وآمد، مشکلات گسترده‌ای را برای شهروندان افغانستان و بازرگانان دو کشور به وجود آورده است. مقام‌های بازرگانی افغانستان و پاکستان گفته‌اند که در جریان هفته گذشته، بیش از یک میلیون دالر امریکایی متضرر شده‌اند. آنان از اسلام‌آباد خواسته‌اند که مرز را باز کند تا از فاسد شدن بیش‌تر اموال تجارتی در کاروان‌های میوه و سبزیجات تازه، جلوگیری شود. پاکستان اما در این مدت به خواست‌های تاجران پاسخ مثبت نداده و تاکید کرده است که طالبان به تعهدات مرزی خود عمل نکرده‌اند. با این حال، آگاهان امور تجاری می‌گویند که افزون بر خسارات اموال بازرگانی، استهلاک موترهای باربری نیز بیش از یک میلیون دالر تخمین شده است. به گفته آنان، تنش‌های سیاسی و نظامی، بر تجارت و روابط مردمان دو طرف تاثیر ناگوار برجا گذاشته است. این در حالی است که هزاران مسافر به شمول بیماران و جنازه‌داران در تورخم گیر مانده‌اند و با مشکلات فراوان دست‌وپنجه نرم می‌کنند.

پاکستان هفته گذشته، پس از یک درگیری نظامی جنگ‌جویان طالبان با مرزبانان این کشور، گذرگاه مرزی تورخم را به روی رفت‌وآمد بسته است. اسلام‌آباد اعلام کرده که طالبان با آغاز ساخت یک پاسگاه امنیتی جدید در نزدیکی مرز تورخم، توافقات دوجانبه را نقض کرده‌اند. مقام‌های پاکستانی گفته‌اند که درگیری‌های مسلحانه زمانی آغاز شده که طالبان می‌خواستند با نقض توافقات دوجانبه

درجه بیابان‌های مشرقی و خیبرپختون‌خوا و تورخم از دو طرف در معرض فساد قرار می‌گیرد. به ضرر هر دو طرف است. او ریشه این وضعیت را منازعات سرحدی و سیاسی می‌داند و تاکید می‌کند که اگر این مشکل سیاسی حل نشود، همه طرف‌ها ضرر می‌کنند.

این در حالی است که با بسته ماندن گذرگاه تورخم، هزاران مسافر نیز در دو طرف گیر مانده‌اند. شمار زیادی از مریضان که از ولایت‌های دوردست افغانستان به تورخم آمده‌اند، بیش از یک هفته می‌شود که در گرمای سوزان این منطقه مرزی در سرک و سایه‌های دیوارها روز و شب خود را سپری می‌کنند.

احمدالله، باشنده غور، می‌گوید که بیش از سه روز منتظر باز شدن دروازه تورخم مانده، اما در ناامیدی تمام برگشته است. این باشنده غور تاکید می‌کند که با مراجعه مکرر به مرکزهای صحتی افغانستان، نتیجه نگرفته و داکتران به او توصیه کرده‌اند که جهت معاینات پیش‌رفته‌تر به پاکستان برود.

در همین حال، ممتاز زهرا بلوچ، سخنگوی وزارت خارجه پاکستان، گفته است که ساخت‌وساز پاسگاه‌های امنیتی در منطقه مرزی توسط طالبان، حاکمیت پاکستان را نقض می‌کند. او تاکید کرده که جنگ‌جویان طالبان به جای راه حل مسالمت‌آمیز، به‌طور بی‌رویه به روی مرزبانان پاکستان آتش گشوده‌اند.

سخنگوی وزارت خارجه پاکستان افزوده که این تنش نظامی به زیرساخت‌های مرزی کشور آسیب رسانده و غیرنظامیان را در معرض خطر قرار داده است. او تاکید کرده که «تیراندازی بی‌دلیل نیروهای [طالبان] عناصر تروریستی را جسور می‌کند.»

از سوی دیگر، وزارت خارجه طالبان با نشر بیانیه‌ای خبری، مرزبانان پاکستانی را عامل درگیری نظامی خوانده است. در بیانیه این گروه آمده است: «نیروهای پاکستانی زمانی بالای نیروهای سرحدی [طالبان] شلیک کردند که [آن‌ها] مصروف ترمیم یک پسته امنیتی بودند که سال‌ها قبل اعمار گردیده بود.»

وزارت خارجه طالبان در بیانیه خود، پاکستان را متهم کرده که مرز را به بهانه‌های توجیه‌ناپذیر بسته است. در متن بیانیه طالبان آمده است: «دروازه‌ها را به بهانه‌های توجیه‌ناپذیر می‌بندند که نه تنها به تجارت میان دو کشور آسیب وارد می‌کند، بلکه فاصله میان مردمان دو کشور برادر را افزایش می‌دهد.» وزارت خارجه پاکستان اما نگرانی‌های مطرح‌شده طالبان در مورد تنش‌های مرزی را «بی‌ربط» خوانده و گفته است: «اجازه سوءاستفاده از توافقات نامه تجارتنی» میان دو کشور را نمی‌دهد و نیز هفته گذشته سفیر طالبان را حضار کرده است.

گفتنی است که پاکستان و طالبان تا کنون از طریق گفت‌وگوهای دوجانبه قادر به حل معضل پیش‌آمده نشده‌اند و هنوز روش نیست که گذرگاه تورخم تا چند روز دیگر به روی مسافران و اموال تجارتی بسته می‌ماند.

می‌کند که نباید مشکلات سیاسی بالای اقتصاد تاثیر منفی بگذارد.

شماری از باشنده‌گان ولایت ننگرهار نیز در اعتراض به بسته ماندن این گذرگاه، دست به راه‌پیمایی زده‌اند. اعتراض‌کننده‌گان گفته‌اند که همه‌ساله در فصل برداشت حاصلات آنان، پاکستان مرز را به روی فرآورده‌های زراعتی افغانستان می‌بندد و حاصل دست‌مزد یک‌ساله آن‌ها در موترها از بین می‌رود. نوآرهای تصویری‌ای که از معترضان در رسانه‌های اجتماعی نشر شده، نشان می‌دهد که آنان از دولت پاکستان می‌خواهند تا بیش از این گذرگاه تورخم را بسته نگه ندارند.

در همین حال اعجازخان آفریدی، رییس اتاق بازرگانی و صنعت ایالات خیبرپختون‌خوای پاکستان، به رسانه‌ها گفته که بسته بودن گذرگاه تورخم، بیش از یک میلیون دالر به تاجران دو طرف زیان وارد کرده است. این مقام تجاری پاکستان افزوده که بسته شدن مرز برای آنان تاثیر منفی بسیار برجا گذاشته و تداوم این وضعیت خسارات مالی گسترده‌تر بر پاکستان و تاجران این کشور وارد می‌کند.

این در حالی است که آگاهان امور اقتصادی با اشاره به اهمیت اقتصادی گذرگاه تورخم، تاکید می‌ورزند که این مرز، مهم‌ترین و بزرگ‌ترین راه تجارتی افغانستان و آسیای جنوبی است. به گفته آنان، مرز تورخم هند و پاکستان را به آسیای میانه وصل می‌کند و بسته بودن این مرز اقتصاد کل منطقه را متضرر می‌کند.

آدرخش حافظی، آگاه امور تجاری، می‌گوید که فصل حاصل‌برداری و صادرات میوه تازه و سبزیجات افغانستان است. به گفته او، بسته ماندن گذرگاه تورخم، علاوه بر وارد کردن خسارت به تاجران، کشاورزان و سکتور ترانسپورتی را نیز به‌شدت متضرر کرده است. آقای حافظی تاکید می‌کند که تنها از بابت استهلاک موترهای باربری بیش از یک میلیون دالر ضرر به تاجران وارد شده است. به گفته او، هر موتر روزانه دست‌کم صد دالر استهلاک دارد که استهلاک هزاران موتر، به بیش از یک میلیون دالر می‌رسد.

این آگاه امور تجاری می‌افزاید که صدها موتر حامل میوه‌های تازه و سبزیجات در دمای بیش از چهل درجه سانتی‌گراد ولایت ننگرهار، گندیده و از بین رفته است. او می‌گوید: «موترها اکثرا سیرالفساد بار دارند. میوه تازه است که در هوای گرم بالاتر از چهل

سپتامبر در شهر کلن آلمان خیمه تحصن برپا کرده و دست به اعتصاب غذایی زدند. پریانی و دیگر معترضان از حکومت آلمان و سازمان ملل خواستار به رسمیت شناسی «آپارتاید جنسیتی» شدند. هم‌زمان شمار زیادی از زنان در ولایات مختلف افغانستان و همچنان در دیگر کشورها با تمنا و خواهرش هم‌صدا شدند و از آنان اعلام حمایت کردند. صابره اکبری، عضو رهبری جنبش زنان عدالت‌خواه افغانستان و رقیه ساعی، در پاکستان هفت روز پیش در حمایت از اعتصاب غذایی تمنا پریانی و دیگر معترضان، دست به اعتصاب زدند.

با این حال، تمنا پریانی در یک نشست خبری و با صدور قطع‌نامه ۷ ماده‌ای، از تمام فعالان حقوق بشر

نماینده‌گان وزارت خارجه امریکا، آلمان و سازمان ملل تعهد سپرده‌اند که درخواست به رسمیت شناخته شدن آپارتاید جنسیتی در افغانستان را به دولت‌های شان می‌رسانند. آنان همچنان خواستار این هستند که دولت‌ها، مساله آپارتاید جنسیتی در افغانستان را به سازمان ملل ارجاع دهند تا کشورها هر چه زودتر چارچوب‌ها و قوانین الزام‌آور را برای به رسمیت شناسی آپارتاید جنسیتی ترتیب و تصویب کنند.

پس از ۱۲ روز اعتصاب غذایی و در حالی که حمایت از این اعتصاب‌ها در حال افزایش بود، تمنا زریاب پریانی روز سه‌شنبه، ۲۱ سنبله، به اعتصاب غذای خود پایان داد. تمنا پریانی و زرمینه پریانی در اول

پایان اعتصاب غذایی؛

زنان معترض به‌زودی وارد دومین مرحله مبارزه می‌شوند

کعبه ۸صبح، پروان

اعتصاب غذایی معترضان زن اهل افغانستان پس از ۱۲ روز در برخی ایالت‌های آلمان و پاکستان و شماری از کشورهای دیگر پایان یافت. هر چند در اعلامیه پایانی این اعتصاب‌ها از بی‌میلی دولت‌های حامی حقوق بشر به خواست‌های زنان معترض انتقاد شده، اما زنان معترض تاکید کرده‌اند که آنان وارد مرحله جدید مبارزه خود علیه طالبان می‌شوند. اعتصاب‌کننده‌گان افزوده‌اند که مبارزه آنان برای به رسمیت شناخته شدن «آپارتاید جنسیتی» در افغانستان، با جست‌وجوی راه‌های حقوقی و تداوم اعتراض از راه‌های مختلف ادامه خواهد داشت.

طالبان و چالشی به نام رسانه

کلمه محمدعلی نظری

گروه طالبان بسته‌ترین نوع حاکمیت را در جهان به نمایش گذاشته است. این گروه علاوه بر محدودیت‌های بی‌حدوحصر بر زنده‌گی شهروندان، بر رفتار اعضای گروه خود نیز محدودیت‌هایی وضع می‌کند؛ هرچند این محدودیت‌ها در موارد زیادی از سوی اعضای این گروه جدی گرفته نمی‌شود. یکی از این موارد، فرمان شماره ۶۵ مورخ ۱۴۴۲/۳/۱۶ ملا هبت‌الله آخوندزاده در مورد ممانعت از گرفتن عکس و ضبط ویدیو از جریان شکنجه‌های مردم توسط این گروه است؛ اما شبکه‌های اجتماعی پر از چنین عکس‌ها و ویدیوهاست. ملا هبت‌الله شنیع بودن شکنجه را می‌پذیرد و به همین دلیل فرمان می‌دهد که این عمل در خفا انجام یابد، اما از سوی دیگر نمی‌تواند از چنین عمل شنیعی دست بکشد. به همین دلیل، اصل شکنجه را رد نمی‌کند، بلکه ضبط فیلم از جریان آن را منع می‌کند. او این فرمان را در راستای فلتر کردن اطلاعات و جلوگیری از دست‌یافتن مردم به اطلاعات از رفتارهای سوء این گروه صادر کرد، اما عملی نشد و او مجبورا فرمان شماره ۴۹ خود را نیز در همین مورد صادر کرد.

طالبان که با آزادی بیان دشمنی دیرپا دارند، سانسور

و فلتر کردن اطلاعات را بخشی از کار روزمره خود قرار داده‌اند. با این حال، آن‌ها نسبت به ارزش اطلاع‌رسانی و ضرورت آن در حکومت‌داری عصر کنونی، واقف‌اند. بنابراین، در کنار آن که تلاش می‌کنند رسانه‌های غیرطالبانی را به‌شدت سانسور کنند، خود نیز رسانه‌هایی را در اختیار دارند که اطلاعات را غربال می‌کنند و به‌صورت هدف‌مند برخی از آن‌ها را به خورد مردم می‌دهند. ایجاد رسانه‌های طالبانی در بخش‌های مشخص کشور، نشان از این تلاش‌ها دارد. از سوی، این گروه تعریف‌های خاصی از پدیده‌ها و ارزش‌ها دارد که رسانه‌هایش همان تعاریف را برجسته می‌کنند. به‌صورت نمونه، آن‌ها پیوسته از حقوق زن صحبت می‌کنند و در چهاردیواری‌ها محدود کردن آن‌ها را «بهترین نوع احترام به زنان» می‌دانند که حقوق آن‌ها رعایت شده است. بنابراین، با تحریف کردن اصطلاحات و مفاهیم ارزش‌ها، این رسانه‌ها کوشش می‌کنند ذهنیت مردم را به نفع خود مدیریت کنند؛ امری که به دلیل فعالیت رسانه‌های غیرطالبانی و شبکه‌های اجتماعی، توفیق چندانی در آن ندارند.

اکنون طالبان در رسانه‌ها یک‌دست نیستند. مواضع اعضای این گروه، حتی در مواردی که باهم اختلاف نظر ندارند، یک‌دست و واحد نیست. این امر دلایل

قوانین و مقررات مکتوب و مدون، **ساحه کاری هر مقام و هر اداره را مشخص و مسوولیت‌ها و صلاحیت‌ها را معین می‌کند، اما طالبان که همه قوانین موضوعه را لغو کرده‌اند، با دستورهای شفاهی نمی‌توانند این سلسله‌مراتب را حفظ کنند. بنابراین، آن‌ها نمی‌توانند منبع واحد اطلاع‌رسانی داشته باشند.**

است اطلاعات را غربال کرده به دسترس مردم قرار دهد، دیگر اعضای این گروه در شبکه‌های اجتماعی غربال متفاوتی انجام می‌دهند و روایت وزارت داخله را آسیب می‌زنند. توجیهاتی که اعضای گروه طالبان در مورد ممنوعیت آموزش زنان به کار گرفته‌اند، نیز آن قدر متنوع، متضاد و مغایر هم‌اند که نمی‌شود همه را یک‌جا جمع کرد و مثلاً گفت همه این دلایل می‌توانند در کنار هم قرار بگیرند.

دلیل دومی که می‌تواند این تعارض‌ها را به بار آورد، شکسته شدن سلسله‌مراتب در اطلاع‌رسانی است. قوانین و مقررات مکتوب و مدون، ساحه کاری هر مقام و هر اداره را مشخص و مسوولیت‌ها و صلاحیت‌ها را معین می‌کند، اما طالبان که همه قوانین موضوعه را لغو کرده‌اند، با دستورهای شفاهی نمی‌توانند این سلسله‌مراتب را حفظ کنند. بنابراین، آن‌ها نمی‌توانند منبع واحد اطلاع‌رسانی داشته باشند.

از سوی، طالبان در راستای محدود کردن آزادی بیان، به خبرنگاران اجازه تهیه خبر و گزارش از حوادث را نمی‌دهند. این محدودیت، فرصت خلق و تکثیر شایعات را فراهم می‌کند. وقتی دسترسی به اطلاعات موثق محدود شود، شایعه میدان‌دار می‌شود و این‌گونه، تفکیک میان اخبار معتبر و شایعه برای مردم دشوار می‌گردد.

طالبان که زمانی از شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های هم‌سو، بیش‌ترین استفاده را در تکثیر روایت خود بردند، اکنون همین شبکه‌ها و رسانه‌ها این گروه را به چالش کشیده‌اند. نشر موارد فساد مالی، فساد اخلاقی، فساد سیاسی و مظالم طالبانی توسط رسانه‌ها، همه ادعاهای دینی و رنگین این گروه را به باد می‌دهد. یکی از محوری‌ترین ادعاهای طالبان، زدودن فساد اخلاقی از جامعه است، اما ناگهان فیلم هم‌خواه‌گی یک مقام این گروه با محافظش نشر می‌شود یا فیلم و عکس تجاوز جنسی «قاری‌ها» و «مولوی‌های این گروه در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها دست‌به‌دست می‌شود که همه راه‌های رفته برای این ادعا و روایت را نیست و ناپود می‌کند. علاوه بر نشر رسوایی‌های جنسی طالبان، تا کنون ادعای این گروه در مورد مبارزه با فساد مالی و اداری و مبارزه با مواد مخدر نیز از سوی رسانه‌ها با نشر گزارش‌های مستند به چالش کشیده شده است. باقی ادعاهای این گروه از جمله «عدالت» و «نفی تبعیض» را نیاز نیست کسی برملا کند. تبعیض و بی‌عدالتی از سیما و رفتار گروه طالبان در جامعه پیداست.

ره‌آورد دو سال حاکمیت طالبان:

فقر، مهاجرت، ناامیدی و آینده‌ناروشن

کلمه عبدالبشیر عظیمی

دو سال پس از حاکمیت طالبان بر افغانستان، این کشور با بحران‌های عمیق و فزاینده اقتصادی، سیاسی، امنیتی و فرهنگی مواجه است. بنا بر گزارش برنامه توسعه‌ای سازمان ملل متحد، ۸۵ درصد مردم افغانستان زیر خط فقر زنده‌گی می‌کنند. براساس گزارش این نهاد، نزدیک به ۳۴ میلیون تن از مردم افغانستان به کمک غذایی نیاز دارند. در یک گزارش دیگر، میزان فقر در افغانستان ۹۷ درصد بیان شده است. وضعیت بد اقتصادی شکایت مردم را بلند کرده و همه از نبود کار و فقر جانکاه می‌نالند. بسیاری برای فرار از گرسنه‌گی خود و خانواده‌های‌شان و برای پیدا کردن لقمه نانی، چاره را تنها مهاجرت می‌دانند و راهی کشورهای همسایه می‌شوند و در آن کشورها، با انواع مصایب و سختی و با دست‌مزد ناچیز، به کارهای شاق می‌پردازند. در همین حال وضعیت وخیم اقتصادی باعث شده که خانواده‌ها کودکان‌شان را به کارهای شاقه بگمارند و آن‌ها از آموزش باز بمانند. این‌همه در حالی است که سازمان‌های مددسان از کمبود بودجه و کاهش توجه کشورهای جهان نسبت وضعیت افغانستان هشدار می‌دهند و این موضوع نگرانی‌ها را افزایش داده است.

خلاف ادعای طالبان که با تسلط این گروه امنیت سرتاسری در افغانستان تامین شده، کشور طی دو سال گذشته شاهد حوادث امنیتی بسیاری بود. حملات هراس‌افکنانه گروه‌های تروریستی مثل داعش

خراسان بر اهداف نظامی و غیرنظامی، شمار زیادی را به کام مرگ کشاند. شورای امنیت سازمان ملل متحد گزارش داد که بیست گروه تروریستی در افغانستان تحت حاکمیت طالبان فعال‌اند و این گروه روابط خود با شبکه القاعده، تحریک طالبان پاکستانی و سایر گروه‌های تروریستی منطقه‌ای را حفظ کرده است. حضور گروه‌های تروریستی در افغانستان به نگرانی کشورهای منطقه و جهان افزوده است. گزارش‌ها از تهدید روزافزون داعش در افغانستان خبر می‌دهند. افزون بر این، حملات گروه‌های مقاومت ضد طالبان علیه این گروه، شدت گرفته است. به نظر می‌رسد این حملات که حالا به‌صورت چریکی و پراکنده جریان دارد، افزایش خواهد یافت و افغانستان رفته‌رفته شاهد یک جنگ تمام‌عیار دیگر خواهد بود.

دو سال می‌شود که طالبان افغانستان را بدون قانون اساسی اداره می‌کنند. در نظام جمهوری به رغم تمام مشکلاتی که وجود داشت، افغانستان صاحب قانون اساسی بود، انتخابات به‌عنوان مکانیسم مسالمت‌آمیز انتقال قدرت پذیرفته شده بود، احزاب و گروه‌های سیاسی اجازه فعالیت داشتند، آزادی بیان رعایت می‌شد و کشور به سمت دموکراتیک شدن پیش می‌رفت. برعکس، طالبان حاضر نیستند هیچ کس و هیچ جریان دیگر را به جز اعضای گروه خود بپذیرند و نقش مردم و جریان‌های سیاسی را در دولت‌داری انکار می‌کنند. طالبان حاضر به گفت‌وگو با مخالفان سیاسی و نظامی خود نیستند. وزارت عدلیه این گروه هم فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی را منع کرده

است. جریان‌ها و احزاب سیاسی مخالف طالبان حالا به این باور رسیده‌اند که این گروه به نظم سیاسی دموکراتیک و رقابتی تن نخواهد داد؛ چون به باور این گروه، چنین نظامی غیرشرعی و مردود است. این وضعیت گروه‌های مخالفت طالبان را از تلاش‌های سیاسی برای عبور از وضعیت ناامید کرده و آن‌ها را به این باور رسانده که تنها راه برای تغییر وضعیت موجود، برخورد مسلحانه علیه طالبان خواهد بود.

با تسلط طالبان بر افغانستان، میلیون‌ها تن به بیرون از کشور مهاجرت کرده‌اند و این روند همچنان ادامه دارد. با گذشت دو سال از تسلط طالبان، صف‌های متقاضیان گذرنامه، طولانی‌تر شده است. اخبار تجمع هزاران تن پشت اداره توزیع گذرنامه در ولایت هرات، تعجب همه را برانگیخت. وضعیت در ولایت‌های دیگری که توزیع گذرنامه جریان دارد، نیز همین‌گونه است. مردم تلاش دارند تا به هر نحوی، کشور را ترک کنند؛ چون از وضعیت نازایی‌اند. آن‌هایی هم که به‌زودی قصد سفر ندارند، از روی احتیاط که ناشی از عدم اطمینان آن‌ها به وضعیت کشور است، در تلاش به دست آوردن گذرنامه هستند. این حالت از عمل‌کرد طالبان ناشی می‌شود. عمل‌کرد قومی طالبان، سرکوب و اذیت‌وآزار اقوام مشخص، طرد زنان از جامعه، منع آموزش و نقض حقوق و آزادی‌های افراد، مردم را ناامید و مایوس کرده است. بسیاری برای این‌که فرزندان‌شان و به‌ویژه فرزندان دخترشان بی‌سواد نمانند، کشور را ترک می‌کنند. انتقادهای مردم افغانستان و جامعه جهانی مبنی بر بازگشایی

دروازه‌های مکاتب به روی دختران، تا کنون فایده‌ای نداشته است. این همه باعث سرخورده‌گی و ناامیدی مردم افغانستان شده است.

قبل از آن‌که طالبان دوباره به قدرت برسند و در بحبوحه گفت‌وگوهای امریکا با این گروه، بعضی از تغییر طالبان صحبت می‌کردند و این‌که طالبان دیگر آن طالبان دهه نود نیستند؛ ولی عمل‌کرد دوساله این گروه نشان داد که اصلاً تغییری در باور این گروه به وجود نیامده و آن تبلیغ‌ها و سخنان، بی‌اساس بوده است. عمل‌کرد طالبان طی این دو سال نشان داد که این گروه از باورهای سنتی و افراطی خود که نفی تمدن مدرن و ارزش‌های انسانی و حقوق بشری است، دست برنداشته است.

در وضعیت رفت‌باز کنونی، توجه کشورهای جهان نسبت به افغانستان نیز کم شده است. اگر گاهی از سوی شماری از کشورها و نهادهای بین‌المللی شاهد انتقاد از سیاست و عمل‌کرد طالبان بوده‌ایم، این انتقادهای فقط انتقاد باقی مانده و کدام اقدام ملموس و عملی را در پی نداشته است. برعکس، کشوری‌هایی در منطقه و جهان هستند که در رقابت‌های امنیتی و جیوپولیتیک میان هم، در تعامل پنهانی یا آشکارا با طالبان، به تحکیم قدرت این گروه کمک می‌کنند. امریکا با فرستادن چهل میلیون دالر در هفته به افغانستان تحت حاکمیت طالبان، به تقویت حاکمیت این گروه کمک می‌کند. کشورهای منطقه و همسایه افغانستان مثل ایران، پاکستان، چین و روسیه نیز از در تعامل و مدارا با طالبان پیش آمده‌اند و آن‌چه مد نظرشان است، منافع امنیتی و ملی خودشان است، نه آن‌چه در افغانستان و بالای مردم آن می‌گذرد. این نشانه‌ها و قراین می‌رساند که افغانستان حالا به یک صورت دیگر به میدان تنش و رقابت کشورهای منطقه و جهان تبدیل شده است. برداشت‌ها این است که دیر یا زود این رقابت‌ها وارد فاز درگیری‌های مسلحانه میان گروه‌های هم‌سو با این کشورها خواهد شد. این همه، به یأس و ناامیدی مردم افغانستان افزوده و چشم‌انداز آینده را تاریک کرده است.

اعتصاب غذایی زنان؛

صدایی که شنیده نشد

شجاع الدین امینی

اعتصاب ۱۲ روزه خانم پریانی و همراهانش چنانی که باید، با حمایت دولت‌های غربی مواجه نشد. دولت آلمان که میزبان این اعتصاب بود، آن‌گونه که انتظار می‌رفت، همدلی نشان نداد و به دیدار دو نماینده‌اش از خیمه اعتصاب اکتفا کرد؛ بریوان ایماز، معاون پارلمان ایالت دوسلدورف و گیورگ کلوسمان، رییس بخش افغانستان و پاکستان در وزارت خارجه آن کشور. این مقام‌ها گفته‌اند تنها کاری که می‌توانند انجام دهند، انتقال پیام آنان به دولت و پارلمان آلمان است.

این است که دولت جو بایدن، گام‌های جدی و عملی برای رسیده‌گی به مطالبات زنان اعتصاب‌کننده بردارد تا بقیه کشورها در این مسیر به تبعیت از آن راه بیفتند.

در ششمین روز اعتصاب، ریچارد بنت، گزارشگر ویژه حقوق بشر سازمان ملل متحد برای افغانستان، با تمنا پریانی و همراهانش تماس گرفته و وعده انتقال پیام آنان به مقام‌های بلندرتبه سازمان ملل متحد را داده است.

دولت‌های غربی ممکن است به مطالبه اعتصاب‌کننده‌گان رسیده‌گی نکنند، ولی خوب است که بفهمند زنان افغانستان از تلاش برای دست‌یافتن به حقوق‌شان باز نمی‌ایستند. انتظار از دولت‌های غربی بیش از اکتفا کردن به صدور اعلامیه است. در جهان غربی، حقوق و آزادی‌های اساسی شهروندان در قانون مسجل است و از سوی دولت‌ها حرمت می‌شود. شهروندان از حق اعتراض برخوردارند و غالباً به مطالبه‌شان رسیده‌گی می‌شود. در افغانستان تحت سلطه طالبان، وضعیتی حاکم است که اگر اعتراض نیز نباشد، دنیا بایستی برای پایان دادن به این وضعیت اقدام کند. این که قطار اعتراض به حرکت می‌افتد و آن هم به‌گونه اعتصاب غذایی در یک جامعه باز و آزاد چون آلمان، کار را برای دنیا به‌ویژه دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی که خود را مدافع حقوق بشر جا می‌زنند، آسان‌تر می‌کند.

۳- همراهی نشدن پریانی و همراهانش از سوی افغان‌ها

پریانی و همراهانش اولین قدم‌ها را در مسیر پرمخاطره و دشوارگذر گذاشتند و اکنون بر دیگران است که آنان را خوب همراهی کنند. انتظار این بود که با حمایت پرشور از اعتصاب‌کننده‌گان، کاروانی به‌راه‌افتاده منسجم‌تر و طولانی‌تر شود تا دنیا به خود آید، ولی این‌گونه نشد. البته برخی از فعالان حقوق زن، فرهنگیان، هنرمندان و نویسندگان حمایت‌شان را اعلام کردند. برای نمونه، گروهی از فعالان زن که در پاکستان به سر می‌برند، با ایجاد خیمه تحصن از اعتصاب در شهر کلن آلمان حمایت کردند. البته آنان نتوانستند رضایت پولیس پاکستان را برای دوام اعتصاب به دست آورند. مینه رفیق، فعال حقوق زن، در ۴ سپتامبر در شهر اسلو، پایتخت ناروی، در برابر ساختمان پارلمان این کشور، خیمه اعتصاب برپا کرد و هم‌نوایی‌اش را با خانم پریانی و همراهانش نشان داد. همین‌طور، مهره فابی که خود را دگرباش جنسی می‌خواند، در یکی از شهرهای سویدن، اعتصاب غذایی نامحدود را اعلام کرد. همچنان، پروانه ابراهیم‌خیل با جمعی از زنان در سوئیس در برابر ساختمانی که در آن پنجاه‌وچهارمین نشست شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد برگزار شده بود، راه‌پیمایی اعتراضی کردند و خواستار به رسمیت شناسی آپارتاید جنسیتی در افغانستان شدند.

این حمایت‌ها حایز اهمیت است، ولی بسنده نیست. نکته مهم، غیبت کسانی است که از آدرس دفاع از حقوق زنان، صاحب نام و نان شدند و هنوز هم امرار معاش می‌کنند، ولی کار شایسته و درخور توجه نکردند. این جماعت موج‌سوار یا در لاک سکوت فرورفتند یا هم با نشر پیامی در فضای مجازی تلاش کردند به ظاهر خود را رفیق کاروان نشان دهند. در حالی که می‌توانستند چون والدین ملاله یوسفزی، شهروند پاکستان و برنده جایزه صلح نوبل، به آلمان سفر کنند و هم‌صدا با پریانی و همراهانش سکوت مرگ‌بار جهان را بشکنند.

همچنان، نیروهای سیاسی مخالف طالبان تا این‌دم به‌گونه روشن حمایت‌شان را از اعتصاب‌کننده‌گان ابراز نکرده‌اند؛ امری که می‌توانست کفه ترازو را به سود زنان سنگین کند. تنها جبهه آزادی افغانستان که علیه طالبان فعالیت مسلحانه دارد، با نشر بیانیه‌ای در ۹ سپتامبر حمایتش را از زنان اعتصاب‌کننده ابراز کرد و سر باز زدن از همراهی با آنان را همکاری با طالبان خواند. همین‌طور، مسوول روابط خارجی جبهه مقاومت ملی، با نشر تصویری از تمنا پریانی در صفحه ایکس، از او ابراز حمایت کرده است. روشن است عاملی که در کوتاه‌مدت یا درازمدت می‌تواند به خاموشی دنیا در قبال وضعیت جاری در افغانستان نقطه پایان بگذارد، حمایت جمعی، واقعی و پرشور افغان‌ها از حرکتی است که تمنا زریاب پریانی و همراهانش به راه انداخته‌اند.

جنسیتی در افغانستان برای وی و همراهانش خطر سرخ است و یک قدم از دست‌یافتن به هدف‌شان عقب نخواهند رفت. این حکایت از اهمیت هدف می‌کند که زنان اعتصاب‌کننده برای نیل به آن دشواری را به جان می‌خرند. البته، شناسایی رفتار طالبان در برابر زنان به‌مثابه آپارتاید جنسیتی یک عمل حقوقی است و سازوکار حقوقی می‌طلبد که عملیاتی‌سازی آن ممکن است زمان‌بر باشد. در صورتی که چنین شود، طالبان به‌مثابه گروهی شناخته خواهند شد که مرتکب جنایت بین‌المللی شده است و تحت پی‌گرد دادگاه بین‌المللی کیفری قرار می‌گیرد.

۲- مسوولیت دنیا، خاموشی نیست

وضع دنیا و حتا کشورهای لیبرال در دو سال گذشته در برابر نقض حقوق زنان از سوی طالبان، سکوت بوده و این پرسش‌برانگیز است. سکوت جهان برای تمنا پریانی و همراهانش نیز مایه پرسش شد و آن را شعار اصلی خیمه اعتصاب‌شان ساختند: «Why is the world silent?». آن چه از سوی دولت‌های لیبرال و برخی نهادهای بین‌المللی انجام شده، فقط صدور اعلامیه در حد تقیب بوده است. همین دولت‌هایی که شعار دفاع از حقوق زن و حقوق بشر را سر می‌دهند، بیش‌ترین کمک مالی را به طالبانی می‌فرستند که زنان را از پهنه زنده‌گی حذف کرده‌اند. اعتصاب ۱۲ روزه خانم پریانی و همراهانش چنانی که باید، با حمایت دولت‌های غربی مواجه نشد. دولت آلمان که میزبان این اعتصاب بود، آن‌گونه که انتظار می‌رفت، همدلی نشان نداد و به دیدار دو نماینده‌اش از خیمه اعتصاب اکتفا کرد؛ بریوان ایماز، معاون پارلمان ایالت دوسلدورف و گیورگ کلوسمان، رییس بخش افغانستان و پاکستان در وزارت خارجه آن کشور. این مقام‌ها گفته‌اند تنها کاری که می‌توانند انجام دهند، انتقال پیام آنان به دولت و پارلمان آلمان است.

همچنان ریئا امیری، نماینده ویژه ایالات متحده آمریکا در امور زنان و حقوق بشر برای افغانستان، در یازدهمین روز اعتصاب، با ارسال پیامی به پریانی و همراهانش، از آن‌ها ابراز حمایت کرده است. خانم امیری که قبلاً با نماینده‌گان طالبان در دوحه دیدار کرده بود، برای آن که سطح انتقادهای علیه خود را کاهش داده باشد، با نشر توییتی مدعی شد که به درخواست زنان افغانستان با نماینده‌گان طالبان دیدار کرده است؛ ادعایی که واکنش گسترده را در پی داشت. طبق آن چه در رسانه‌ها نشر شده، خانم امیری با ارسال پیام به تمنا پریانی و همراهانش گفته است که زنان افغانستان برای رسیدن به خواست‌های‌شان، راه طولانی در پیش دارند و وی در این مسیر آنان را همراهی می‌کند. از محتوای پیام نماینده آمریکا، بوی حمایت نه، که ناامیدی به مشام می‌رسد. انتظار

زندان‌های طالبان را چشیده است. طالبان، پریانی و سه خواهرش به نام‌های زرمینه، کرشمه و شفیقه را در ۱۹ جنوری ۲۰۲۲ از منزل‌شان در کابل شب‌هنگام بازداشت کرده و به زندان انتقال دادند؛ عملی که تا هنوز از سوی هیچ حکومتی در هیچ دوره‌ای در افغانستان انجام نشده است. آنان، مدت ۲۶ روز در زندان طالبان تحت شکنجه قرار داشتند. پس از آزادی از زندان، می‌خواستند در ۱۹ می همان سال از مرز تورخم وارد پاکستان شوند که شناسایی شدند و بار دیگر برای ده روز در زندان طالبان ماندند. بار دوم پس از رهایی با عالمی از دشواری از مرز اسپین‌بولدک ولایت قندهار وارد خاک پاکستان گردیدند و بعدتر به آلمان پناهنده شدند.

خانم پریانی و همراهانش سنگینی رسالت‌شان را درک کرده‌اند که در آلمان نیز پرچم اعتراض را برافراشتند، ورنه می‌توانستند چون دیگران، زنده‌گی آرام و فارغ از رنج اعتصاب را اختیار کنند. برخی از وطن‌داران ما، اعتراض فعالان زن در برابر طالبان را جدی نمی‌گیرند؛ چون گمان می‌کنند که برای پناهنده شدن به کشورهای غربی علیه طالبان صدا بلند می‌کنند، نه این که لزوماً به دنبال تامین حقوق آزادی‌های اساسی زنان باشند. اعتصاب پریانی و همراهانش نشان داد که زنان معترض به دنبال پناهنده شدن نه، که در پی تامین حقوق و آزادی‌های اساسی زنان در سایه نظام مردم‌سالار در افغانستان هستند. البته فرار از سایه سلطه طالبان و پناهنده شدن در کشورهای امن و آزاد، اولویت هر شهروند افغانستان است و اشکالی هم ندارد.

زنان در دو سال گذشته از اعتراض علیه طالبان دست برداشتند، ولی پریانی و همراهانش با انگشت گذاشتن روی نقطه‌ای حساس، مساله تازه‌ای را به میان کشیدند: به رسمیت شناسی آپارتاید جنسیتی در افغانستان. با این حساب، وی و همراهانش را می‌توان حامل پیام متعالی خواند؛ پیامی که تازه‌گی دارد و تا هنوز به آن اندیشیده نشده و نیل به تحقق آن دشواری‌های ویژه خود را دارد که توسل به اعتصاب غذایی می‌تواند یک نمونه کوچک آن باشد. خانم پریانی نیز هنگام پایان یافتن اعتصاب در گفت‌وگو با رسانه‌ها اعلام کرد که به رسمیت شناختن آپارتاید

فروپاشی جمهوریت و دو سال و چند ماه سلطه طالبان، همه افشار جامعه را متضرر ساخته است، ولی زنان قربانیان اصلی بوده‌اند؛ چون محدودیت‌های دست‌وپاگیری علیه آنان وضع شده است، به‌گونه‌ای که بدون محرم نمی‌توانند روی کف خیابان راه بروند. با این حال، هر بار که فرمان محدودکننده‌ای از سوی طالبان وضع شده، با واکنش تند زنان مواجه شده است. از نیمه اگست ۲۰۲۱ بدین سو، خیابان‌های برخی ولایت‌های افغانستان به‌ویژه کابل، بارها شاهد اعتراض زنان بوده است؛ اعتراضی که با سرکوب، بازداشت، زندان، شکنجه، تجاوز و حتا ناپدید شدن مواجه بوده است.

زنان افغانستان در دو سال گذشته به شیوه‌های گوناگون در برابر طالبان اعتراض کردند که مرسوم‌ترین آن، راه‌پیمایی خیابانی و حضور در رسانه‌ها و نشست‌های بین‌المللی در بیرون از افغانستان بوده است؛ ولی پناه بردن به اعتصاب غذایی حداقل در دو سال اخیر تازه‌گی دارد. خانم تمنا زریاب پریانی و همراهانش روز جمعه، ۱ سپتامبر، در خیمه تحصن در شهر کلن آلمان گرد آمدند و دست به اعتصاب غذایی زدند که سه‌شنبه، ۱۲ سپتامبر، پایان یافت. البته این مرحله اول اعتصاب‌شان بود و مرحله دوم آن ممکن است به‌زودی آغاز شود. هدف اعتصاب‌کننده‌گان این است که نقض حقوق زنان از سوی طالبان در افغانستان به‌مثابه «آپارتاید جنسیتی» به رسمیت شناخته شود؛ خواستی که تا هنوز به آن توجه نشده است.

اعتصاب غذایی نوعی اعتراض متعارف، مشروع و مسالمت‌آمیز علیه دستگاه ستم برای احقاق حق است که در جای‌جای دنیا تجربه شده و نتیجه نیز داده است. اعتصاب غذایی از آن‌جایی که عمدتاً به روش انفرادی انجام می‌شود، در ظاهر ممکن است ناموثر جلوه کند، ولی در عمل دستاورد خوبی داشته است. زندانی‌های سیاسی عمدتاً به اعتصاب غذا پناه می‌برند و زندان‌بان را به تسلیمی در برابر مطالبات مشروع‌شان وادار می‌کنند. در اعتصاب غذایی آن چه اهمیت دارد، متعالی بودن هدف و تحقق آن است. به همین دلیل است که اعتصاب‌کننده به بهای نیل به آن، از خوردن و آشامیدن پرهیز می‌کنند. می‌توان گفت که اعتصاب غذا آخرین تیری است که از کمان به سوی هدف رها می‌شود.

۱- رسالتی که پریانی و همراهانش بر دوش می‌کشند

خانم پریانی در روزهای اول برگشت طالبان به قدرت پرچم اعتراض را با شعار «نان، کار، آزادی» در دست گرفت و در کنار سایر زنان راهی خیابان‌ها شد. او، یکی از کسانی است که طعم تلخ اسارت در

پس از ۱۵ آگست بر زنان چه می‌گذرد؟

وحیده امیری

در افغانستان از ۱۵ آگست

۲۰۲۱ بدین سو، هیچ

نوع امنیتی وجود ندارد.

بر اساس گزارش‌ها، بیش از

۲۰ گروه تروریستی دیگر

فعلا در افغانستان حضور

دارند و به فعالیت‌هایشان

ادامه می‌دهند. حضور این

گروه‌های تروریستی در

افغانستان، در کنار آن‌که

امنیت مردم افغانستان را

تا بود کرده، برای کشورهای

منطقه و جهان نیز پیامدهای

خطرناکی دارد.

بازمانده‌اند که همه‌شان آرزو داشتند درس بخوانند، تحصیل کنند و آینده روشن برای خود رقم بزنند. اما تمام رویاهای شان از بین رفته و همه حق انسانی و دستاوردهای بیست‌ساله خود را از دست داده‌اند. این یک فاجعه انسانی برای نسل امروزی و آینده است.

بارها سازمان ملل و نهادهای حقوق بشری اعلامیه‌هایی پخش کرده و از این گروه خواسته‌اند که از سیاست‌های زن‌ستیزانه خود دست بردارد و مکاتب و دانشگاه‌ها را به روی دختران باز کند و به زنان اجازه دهد تا دوباره به وظایف‌شان بازگردند؛ اما رژیم طالبان اعلام کرده که کشورهای خارجی در «موضوعات داخلی افغانستان» مداخله نکنند. با آن‌که در اولین اعتراض زنان خواهان بازگشایی مکاتب شدند و سازمان ملل نیز بر این خواست پافشاری کرده است، اما در حال حاضر ما زنان معترض طرف‌دار بازگشایی مکاتب نیستیم و کلان‌ترین دلیل آن، نصاب تعلیمی تروریست‌پرور طالبان است.

اکنون معاون دبیرکل سازمان ملل متحد و مدیر اجرایی این سازمان از جهان خواسته تا به فشارهای خود بالای رژیم طالبان به خاطر نقض حقوق زنان ادامه دهند. سیما باهوس، معاون دبیرکل سازمان ملل متحد و مدیر اجرایی این سازمان، می‌گوید که طالبان با صدور بیش از ۵۰ فرمان و دستور، علیه زنان محدودیت وضع کرده و آزادی زنان را در تمام عرصه‌ها از آنان گرفته‌اند. این گروه تروریستی دختران زیرسن دوازده و سیزده ساله را به اجبار به ازدواج خود درمی‌آورند و یا بالای آن‌ها تجاوز می‌کنند. مردم را بدون جرم قانونی، محاکمه صحرای می‌کنند. به همین دلیل، میزان خودکشی زنان در دو سال اخیر بالا رفته و دختران بیش‌تر دست به خودکشی می‌زنند. کسی نیست تا صدای آن‌ها را بشنود و یا

طالبان مردم را به شکل بی‌رحمانه به قتل رساندند و خانه‌ها، مکاتب و دانشگاه‌ها را به آتش کشاندند. در ولایت پنجشیر جوان‌های زیادی را به قتل رساندند. زنده‌گی را سر زنان جهنم ساختند و برای حذف آن‌ها از اجتماع از هر نوع سیاست تبعیض‌آمیز و ضد زن استفاده کردند. وزارت معارف زیر کنترل این گروه از دانش‌آموزان و معلمان مرد خواست تا به مکاتب بازگردند، اما به دختران اجازه نداد. در اکتبر ۲۰۲۲ انتخاب رشته‌های دانشگاهی برای دختران محدود شد و بالاخره در ۲۱ دسامبر ۲۰۲۲، وزارت تحصیلات عالی این گروه تروریستی، ممنوعیت تحصیل دختران در دانشگاه‌های دولتی و خصوصی را اعلام کرد. با این تصمیم، میلیون‌ها دختر از آموزش و پرورش

زنان افغانستان پس از به قدرت رسیدن گروه تروریستی طالبان، از تمامی حقوق اولیه و حقوق انسانی‌شان محروم شده‌اند. طالبان زنان را از عرصه‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی حذف کرده‌اند. این گروه به زنان اجازه فعالیت در اجتماع را نمی‌دهد، کارمندان زن را از ادارات دولتی و غیردولتی کشیده و عملاً آن‌ها را خانه‌نشین کرده است.

نخستین عمل کرد طالبان که آشکارا چهره زن‌ستیزانه این گروه را نشان داد، بستن وزارت امور زنان و تبدیل آن به وزارت امر به معروف و نهی از منکر بود. در مقابل اما زنان معترض از روزهای نخست در مقابل سیاست‌های طالبان به خیابان‌ها برآمدند و دست به اعتراضات گسترده زدند و شعارهای مختلفی را در ارتباط به آموزش و پرورش، کار زنان، مشارکت سیاسی زنان و به رسمیت نشناختن طالبان از سوی جهان و برای دیگر حقوق از دست رفته سر دادند؛ اما علاوه بر این که صدای‌شان شنیده نشد، سرکوب، زندانی، شکنجه و تجاوز را تجربه کردند. حتا در بعضی ولایات، زنان را به زندان انداختند و بر آن‌ها تجاوز کردند و به شکل بی‌رحمانه و مرموز آن‌ها را از بین بردند و از بین می‌برند.

در روزهای نخست که طالبان به قدرت رسیدند، افغانستان دوباره به قرن سیزده رفت. مردم از شدت ترس کشور را ترک کردند. همه‌جا وحشت بود.

بحران آب در افغانستان و منطقه

کتاب دکتر ضیا نظام

دره‌ها، منجر به کاهش پوشش گیاهی می‌گردد و در نتیجه، دره‌ها و دامنه‌هایی که اکنون محل بودوباش میلیون‌ها تن هستند، در معرض خطر سیلاب‌های ویران‌گر قرار خواهند گرفت.

طوری که تذکر یافت، بر اساس پیش‌بینی انستیتوت منابع جهانی، در افغانستان و مناطق همجوارش، بارنده‌گی به تناسب چند دهه گذشته ۲۰ درصد کاهش یافته است. در شهرهای بزرگ، سطح آب‌های زیرزمینی به شدت پایین رفته و به اضافه آن، یخچال‌های طبیعی، منابع اصلی و عمده تامین آب دریاها، عمده افغانستان، به سرعت ذوب می‌شود.

به تخمین سازمان زمین‌شناسی ایالات متحده، سه چهارم آب‌های شیرین کره زمین در یخچال‌های طبیعی است؛ یعنی بزرگ‌ترین ذخیره‌گاه آب شیرین جهان، یخچال‌هایند. آب افغانستان متکی بر ذوب یخچال‌ها بود و آن‌ها دریاها را جاری نگه می‌دارند و مزارع را در تابستان سیراب می‌کنند. با ذوب شدن یخچال‌ها، در آغاز جریان آب ممکن افزایش یابد و مدتی احتمال دارد ثابت بماند، ولی بعداً دوره کاهش جریان‌ناپذیر آغاز می‌گردد.

اخیراً در بازدید هیات مسلکی ایران از دستگاه سنجش آب در هلمند دیده شد که آب به صورت بی‌سابقه کاهش یافته است (هفت متر مکعب در ثانیه). در اعلامیه‌ای که به این ارتباط نشر شده، تذکر رفته است که ارغنداب، موساقله، ارغستان و ترنک، معاونین دریای هلمند، تقریباً خشک شده‌اند و گفته شده است که این حالت به علت خشک‌سالی و تغییرات اقلیم به وجود آمده است.

ادامه در صفحه ۷

۱٫۸ سانتی‌گراد افزایش یافته و پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۲۰۵۰، حدود ۱٫۵ درجه دیگر نیز افزایش یابد. عواقب چنان افزایش درجه حرارت فاجعه‌آفرین خواهد بود. (رادپو آزادی، ۲۰ عقرب ۱۴۰۱)

تحقیقات تازه مرکز بین‌المللی توسعه یک‌پارچه‌گی کوهستان‌ها، نشانگر آن است که یخچال‌های طبیعی همالیا و هندوکش با سرعت ۶۵ درصد بیش‌تر از گذشته ذوب می‌شود و بین سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹، حدود ۰٫۲۸ متر از ارتفاع این یخچال‌ها کم شده بود. بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰، حدود ۰٫۱۷ متر از ارتفاع آن یخچال‌ها کاسته شده بود. اگر وضع به همین ترتیب دوام کند، هندوکش تا سال ۲۰۳۰، نزدیک به ۸۰ درصد پوشش یخچالی خود را از دست خواهد داد. افغانستان در مرکز این رشته‌کوه‌ها قرار دارد و به شدت از کاهش یخچال‌ها متضرر خواهد شد. دریاها، آمو، هلمند و کابل از این یخچال‌ها سرچشمه می‌گیرند. این امر باعث کاهش آب‌های زیرزمینی نیز می‌شود. کاهش آب در

افزایش مصیبت‌های طبیعی چون خشک‌سالی و جاری شدن سیل و گردباد می‌شود.

بیست‌وهفتمین نشست بین‌المللی مبارزه با تغییرات اقلیمی در شهر شرم‌الشیخ مصر در ماه عقرب سال قبل دایر شد. طبق گزارش سازمان ملل متحد در نشست یادشده، افغانستان ششمین کشور آسیب‌دیده از تغییرات اقلیمی در جهان است. در افغانستان خشک‌سالی‌های چند سال گذشته و از طرف دیگر، سرازیر شدن سیلاب، به مردم زبان‌های زیاد وارد کرده است. اداره هماهنگی کمک‌های بشری ملل متحد (اوجا) هشدار داده که افغانستان در نتیجه افزایش گرما، کاهش بارنده‌گی و از بین رفتن جنگلات با بحران اقلیمی شدید روبه‌رو است. آن گزارش می‌افزاید که میان سال‌های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۲ میلادی، نصف جنگلات افغانستان از بین رفت و در حال حاضر زیاده‌تر از دو ثلث نفوس کشور به آب آشامیدنی صحتی دسترسی ندارند. این اداره می‌افزاید که در هفتاد سال اخیر، درجه حرارت حدود

در چند دهه اخیر افزایش گرمای کره زمین و تغییر اقلیم، تاثیرات سنگینی بر وضعیت منطقه‌ای گذاشته است که افغانستان در آن موقعیت دارد. به نقل از مقاله‌ای در مجله دیپلمات، پیش‌بینی می‌شود که بارش باران در جهان تا قبل از پایان قرن جاری ۳۰ درصد کاهش یابد. همچنان گفته می‌شود که نیمی از جمعیت جهان در آینده نزدیک در مناطق فاقد آب کافی زنده‌گی خواهند کرد.

طبق گزارش ۲۰۲۳ انستیتوت منابع جهان، افغانستان و چهار کشور همسایه‌اش در جمع ۳۰ کشور دچار کمبود شدید آب هستند. افغانستان در ردیف ۲۸ و چهار همسایه‌اش در مقام‌های نگران‌کننده‌تر قرار دارند. ایران در مقام ۸، پاکستان در مقام ۱۴، ترکمنستان در مقام ۱۵ و اوزبیکستان در جایگاه ۲۵ است. دو همسایه شمال‌شرقی ما تاجیکستان در مقام ۴۶ و چین در مقام ۵۱ هستند که در وضعیت بهتر قرار دارند. قابل ذکر است که هند در ردیف ۱۳ و قزاقستان در جایگاه ۵۶ قرار دارد. نظر به گزارش یادشده، ده کشوری که بیش از همه گرفتار کمبود شدید آب هستند، به استثنای اریتریا همه در خاورمیانه می‌باشند. در صدر این فهرست کشور قطر، بعد از آن به ترتیب اسرائیل، لبنان، اردن، لیبیا، کویت، عربستان، ایران، اریتریا و امارات متحده عربی ذکر شده‌اند.

شرق میانه و آسیای مرکزی، آسیب‌پذیرترین مناطق جهان از تغییرات اقلیمی است. افزایش دمای هوا باعث ذوب یخچال‌های طبیعی، کاهش منابع آبی،

زنان معترض...

پریانی در آخرین روز اعتصاب غذایی اش گفت که دولت‌های جهان به این دلیل که عبارت «آپارتاید جنسیتی» در قوانین بین‌المللی تصریح نشده است، از به رسمیت شناختن آن خودداری می‌کنند، «اما واضح است که دولت‌های حامی حقوق بشر حتما حاضر و مایل نیستند که به تعهدات حقوق بشری‌شان پای‌بندی نشان دهند و اقدام‌های جدی علیه طالبان در دست گیرند.»

بربنیاد اعلامیه زنان معترض، در روزهای گذشته بریوان آیماز، معاون پارلمان ایالت نوردراین-وستفالن و گئورگ کلوسمان، رییس بخش افغانستان و پاکستان در وزارت خارجه آلمان، به خیمه اعتصاب‌کننده‌گان آمده و اطمینان داده‌اند که پیام آنان را به پارلمان و وزارت خارجه آلمان منتقل خواهند کرد. در اعلامیه اضافه شده است که معاون پارلمان ایالت نوردراین-وستفالن آلمان از تمنا زریاب پریانی در روز نهم خواست که به اعتصاب غذای خود پایان دهد و در این پارلمان سخنرانی کند.

براساس این اعلامیه، پریانی پیشنهاد پایان اعتصاب غذا را نپذیرفت و گفت: «آماده نیست بدون رسمیت‌یافتن آپارتاید جنسیتی، در پارلمان این ایالت سخنرانی کند، مگر این که نماینده‌گان این پارلمان به رسمیت شناسی آپارتاید جنسیتی در افغانستان را در دستور کار خود قرار دهند و به این ترتیب، در کنار زنان افغانستان بایستند.»

در همین حال، رینا امیری، فرستاده ویژه آمریکا در امور زنان و حقوق بشر در افغانستان و نیز ریچارد بنت، گزارشگر شورای حقوق بشر سازمان ملل در امور افغانستان، در تماس‌های تلفنی با تمنا پریانی گفته‌اند که خواسته‌های او را با دولت آمریکا و سازمان ملل در میان می‌گذارند.

تمنا زریاب پریانی اما در پاسخ گفته است: «ایالات متحده در مورد درخواست زنان افغانستان برای به رسمیت شناسی آپارتاید جنسیتی در افغانستان، سکوت کرده است.» او از وزارت خارجه آمریکا خواسته تا در این باره موضعش را اعلام کند.

زنان تصریح کرده‌اند که وزارت خارجه آمریکا نیز می‌تواند فارغ از بیانیه‌های تشریفاتی در حمایت از زنان افغانستان، تلاش‌های واقعی را برای به رسمیت شناسی آپارتاید جنسیتی در کشور آغاز کند. آزادی زندانیان سیاسی، قطع کمک‌های مالی به طالبان و ممنوعیت سفر مقام‌های طالبان، از دیگر خواسته‌های معترضان است.

از سویی هم، جنبش‌های اعتراضی زنان افغانستان در یک نامه سرگشاده، خواستار صدور قطع‌نامه از سوی سازمان ملل متحد در مورد «حاکمیت آپارتاید جنسیتی» در افغانستان شده‌اند. این نامه سرگشاده از سوی شماری از زنان معترض کشور، از جمله پروانه ابراهیم خیل نجرابی روز سه‌شنبه، ۲۱ سنبله، به شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد تحویل داده شده است.

آنان در این نامه از مقام‌های سازمان ملل متحد و کشورهای عضو این سازمان خواسته‌اند که حسن نیت خود را در برابر اصول انسانی چون حقوق بشر، دموکراسی، حاکمیت قانون و عدالت اجتماعی ثابت کنند و تنها نمونه عینی «آپارتاید جنسیتی» در جهان را به رسمیت بشناسند.

جنبش‌های اعتراضی زنان افغانستان در این نامه همچنین خواستار بازنگری کمک‌های نقدی به افغانستان شده و گفته‌اند که این کمک‌ها نباید باعث تقویت طالبان شود. زنان معترض کشور، تحریم کامل سفرهای خارجی مقام‌های طالبان، آزادی فوری و بدون قیدوشرط فعالان سیاسی، مدنی و رسانه‌ای از زندان‌های طالبان و توقف هر گونه تلاش برای به رسمیت شناسی طالبان را نیز به‌عنوان بخشی از خواسته‌های خود مطرح کرده‌اند.

این در حالی که کمیسر حقوق بشر سازمان ملل متحد در پنجاه‌وچهارمین نشست این شورا گفت که حقوق بشر در افغانستان در حال فروپاشی است. به گفته او، پس از تسلط طالبان، حقوق بشر در افغانستان، به‌ویژه حقوق زنان مورد حملات سیستماتیک قرار گرفته است. پیش از این کارشناسان سازمان ملل متحد گفته بودند که اکنون بحث در مورد آپارتاید جنسیتی در افغانستان ضروری شده است.

لطیف ناظمی در سیاه‌مشق‌های مدرسه

کج پرتو نادری

بخش چهارم

۴. بربنیاد چند شعر کوتاه آمده در «سیاه‌مشق‌های مدرسه» روشن می‌شود که کوتاه‌سرایی‌های ناظمی از سال ۱۳۴۴ خورشیدی آغاز شده است.

زمانی که کتاب «کوتاه‌سرایی و پیش‌گامان آن» را می‌نوشتیم، در پیوند به کوتاه‌سرایی ناظمی تنها یک منبع در اختیار داشتیم و آن نخستین گزینه شعری او «سایه و مرداب» بود که بربنیاد آن نخستین شعر کوتاه ناظمی در قالب نیمایی به سال ۱۳۴۶ برمی‌گردد؛ اما در «سیاه‌مشق‌های مدرسه» ناظمی شعرهای کوتاهی دارد، سروده‌شده در سال ۱۳۴۴. نخستین شعر کوتاه آمده در این دفتر «پرواز» نام دارد، سروده‌شده در حوت ۱۳۴۴ خورشیدی. شعری که در قالب چهارپاره آغاز می‌شود؛ اما در مصراع‌های آخر ساختار چهارپاره می‌شکند و برهم می‌خورد.

شبانگهان که مرغان مسافر

به اوج ابرها پرواز دارند

شبانگهان که اختراهای بیدار

به گوش یک‌دیگر صد راز دارند

شبانگهان که می‌پیچد به آفاق

صدای نیزی‌های شبان‌ها

به دنبال کبوترهای یادت

ز پشت شیشه‌ها پرواز گیرد

نگاهم تا فراز آسمان‌ها

(من باغ آتشم، ص ۵۴۷)

در شعر کوتاه «خیال» از سروده‌های ۱۳۴۴، ناظمی از چنین مرحله‌ای می‌گذرد و می‌رسد به کوتاه‌سرایی در اوزان آزاد عروضی:

چشمانم را می‌بندم

در کنار خود می‌بینم

گیسوانت شانه‌هایم را پوشیده‌اند

و صدایم در شعر عریان تنت خفه می‌شود

از کنارم برخیز

آخر عطر نفس‌هایت دیوانه‌ام می‌کند

(من باغ آتشم، ص ۵۴۵)

شاعر دیگری که در همان سال‌ها در افغانستان به کوتاه‌سرایی آغاز کرده بود، رفعت حسینی است. او در نخستین گزینه شعری خود «تصویر صدا» کوتاه‌هایی دارد سروده‌شده در دهه چهل سده چهاردهم خورشیدی.

«تصویر صدا» بیش‌تر کوتاه‌سرایی‌های شاعر است. نخستین شعر کوتاه که در «تصویر صدا» آمده، در سال ۱۳۴۶ سروده شده است.

تو که می‌آیی

تو که می‌آیی و عطر بدنت

در فضا می‌پیچد

لحظه‌ها را همه معتاد تنت می‌سازی

شب محاط چشمت

لحظه‌هایم می‌برند

بی‌تو می‌دانی

بی‌تو

لحظه‌هایم می‌برند

شب محاط چشمت

در پیوند به چگونه‌گی کوتاه‌سرایی رفعت، در کتاب «کوتاه‌سرایی و پیش‌گامان آن» به‌گونه

گسترده سخن گفته شده است.

را پشت سر بگذارد تا برسد به سیاه‌مشق‌ها. برای آن که شعرهای آمده در سیاه‌مشق‌ها از نظر زبان، تصویرپردازی و تخیل شاعرانه نه‌تنها جایگاه قابل توجهی دارند، بلکه تلاش موفقانه‌ای را در پاره‌ای از این سروده‌ها برای رسیدن به شعر نیمایی و غزل نو نیز می‌بینیم.

در سیاه‌مشق‌های مدرسه است که ناظمی در سه سال نخستین شاعری خود از غزل سنتی به غزل مدرن می‌رسد. او در پی نوسازی زبان است، قالب‌شکنی می‌کند و از چهارپاره به شعر نیمایی یا شعر آزاد عروضی می‌رسد. در همین مجموعه است که ناظمی نمونه‌هایی از کوتاه‌سرایی مدرن را ارایه می‌کند.

تاثیرگذاری شماری از شاعران کلاسیک چون مولانا، حافظ، سعدی و فروغی بسطامی را در پاره‌ای از شعرهای سیاه‌مشق‌ها می‌بینیم. به همین گونه، شاعرانی چون عبدالرحمان پژواک، نادر نادرپور، و فروغ فرخزاد نیز بر پاره‌ای از سروده‌های او تاثیرگذاری دارند و در مواردی شاعر به استقبال آنان رفته است.

سیاه‌مشق‌ها در کلیت، سروده‌هایی‌اند عاشقانه که بیش‌تر با عواطف و احساس‌های رمانتیک شاعر می‌آمیزند. شاعر بیش‌تر با من فردی خود درگیر است. هنوز شعرها با مسایل و موضوعات اجتماعی فاصله دارند. با این حال در شعر «نماز» گونه‌ای پرخاش شاعر را در برابر زاهدان ریاپیشه می‌بینیم. در این شعر است که تعهد اجتماعی با شعر ناظمی می‌آمیزد. در کلیت می‌توان گفت که «سیاه‌مشق‌های مدرسه» سنگ‌بنایی است بر کلیت شاعری ناظمی.

تا کنون بدون لطیف ناظمی و رفعت حسینی، نمونه‌های شعر کوتاه از شاعران دیگر در قالب نیمایی در آن سال‌ها از نظر من نگذشته است. با در نظر داشت سروده‌های کوتاه ناظمی، سال ۱۳۴۴ آغاز کوتاه‌سرایی مدرن در افغانستان است. از این‌جا ناظمی را می‌توان نخستین شاعر کوتاه‌سرا در افغانستان گفت. با زبان دیگر، کوتاه‌سرایی مدرن در افغانستان با سیاه‌مشق‌ها آغاز شده است.

چند نکته پایانی

در سیاه‌مشق‌های مدرسه با شاعری جوان روبه‌رو می‌شویم که با استعدادی بلند به میدان آمده است؛ استعدادی که او را گام‌به‌گام به سوی نوگرایی می‌کشاند. او از همان روزگار با قله‌های بلند شعر کلاسیک آشنایی دارد و جریان‌های ادبی معاصر را می‌شناسد. در روشنی چنین آگاهی‌هایی است که از بینش‌های سنتی ادبی به سوی نوجویی و نوگرایی با پیروزی گام برمی‌دارد.

ناظمی در سیاه‌مشق‌های مدرسه نشان داده است که او در سرایش شعر در همه قالب‌های عمده کلاسیک، به جز قصیده، توانایی چشم‌گیری دارد. او در سیاه‌مشق‌ها، قصیده‌ای ندارد؛ اما بعدها به قصیده نیز پرداخته است. با این حال او با قصیده‌سرایی میانه‌چندانی ندارد.

شعر ناظمی از سال ۱۳۴۲ آغاز شده، اما از نخستین تجربه‌هایی که او را به سیاه‌مشق‌ها رسانده است، نمونه‌هایی در دست نداریم. من حس می‌کنم باید شاعری جوان تجربه‌هایی

پولیس پاکستان بیش از ۴۰ مهاجر اهل افغانستان را بازداشت کرد

پاکستان دست‌کم ۱۲۱ مهاجر اهل افغانستان را در شهر کراچی آن کشور بازداشت کرده است. این در حالی است که وزیر داخله پاکستان به‌تازگی اعلام کرد که حکومت این کشور تصمیم گرفته تا «اقدامات محکمی علیه مهاجران غیرقانونی» در آن کشور انجام دهد.

با این حال، پیش از این پولیس پاکستان ده‌ها تن از مهاجران اهل افغانستان را که دارای مدارک قانونی بودند، نیز در آن کشور بازداشت کرده بود.

۸صبح، کابل: رسانه‌های پاکستانی از بازداشت دست‌کم ۴۱ تن از مهاجران اهل افغانستان در آن کشور گزارش داده‌اند.

اکسپرس تریبون روز سه‌شنبه، ۲۱ سنبله، گزارش داده است که این افراد از شهر مرزی بلوچستان به‌گونه غیرقانونی وارد شهر کراچی آن کشور شده بودند.

در میان افراد بازداشت‌شده زنان و کودکان نیز شامل هستند. روز یک‌شنبه، ۱۹ سنبله، نیز پولیس

ویراستاران: محمدعلی نظری، مقیم مهران

صفحه آرایی: رضا مرادی

پذیرش مقالات: Info@8am.media

پذیرش اعلان: ۰۷۰۰۱۷۵۵۱۰ - ۰۷۸۷۸۸۷۹۹

نشانی پستی: صندوق پستی ۰۳۸-۰۲۵، پسته‌خانه مرکزی، کابل، افغانستان

۸صبح نوشته‌ها را ویرایش می‌کند. سرمقاله بازتاب‌دهنده‌ی دیدگاه ۸صبح است. سایر دیدگاه‌های مطرح‌شده در مقاله‌ها، به نویسندگان آن برمی‌گردد.

۸صبح
روایت دیروز، آینه امروز، نوید فردا

صاحب امتیاز: سنجر سهیل Sanjar.sohail@8am.media

مدیرمسئول: محمد محق Mohammad.moheq@8am.media

سرمدیر: حسیب بهش Hasib.bahesh@8am.media

دبیر تولید: محمد نوید جویا

خبرنگار ارشد: امین کاوه

Publisher: Sanjar Sohail, Sanjar.sohail@8am.media

Editor-in-Chief: Mohammad Moheq
Mohammad.moheq@8am.media

Facebook.com/8am.media

Youtube.com/Hashtesubhdaily

Twitter.com/@Hashtesubhdaily

instagram.com/8am.media_official

www.8am.media

وقوع زمین لرزه ۶.۳ درجه ریشتری در فیلیپین

به دنبال وقوع زمین لرزه در مراکش و افزایش روزافزون تلفات در آن کشور، اکنون زمین لرزه‌ای به بزرگی ۶.۳ ریشتر در منطقه نامواک فیلیپین به وقوع پیوسته است. رسانه‌های بین‌المللی روز سه‌شنبه، ۱۲ سپتامبر، به نقل از سازمان زمین شناسی آمریکا گزارش داده‌اند که مرکز این زمین لرزه در ۷۳ کیلومتری شمال منطقه نامواک بوده است. براساس یافته‌های اولیه، این زمین لرزه در عمق ۴۱.۳ کیلومتری زمین رخ داده است. گفتنی است فیلیپین در حلقه آتش در حوزه اقیانوس آرام واقع شده و از جمله کشورهایی است که در معرض حرکات لرزه‌ای زیادی قرار می‌گیرد. از تلفات احتمالی و خسارات برجا مانده از این زلزله تا کنون جزییات آرایه نشده است.

بحران آب در افغانستان...

از صفحه ۶

از بحر گرفته و شیرین می‌گردد. طبق آمار بانک جهانی، در حدود ۶۰ درصد شیرین‌سازی آب بحر در جهان، در خاورمیانه انجام می‌شود. مشکل آب افغانستان نیز قابل مدیریت است؛ اما شرط اول ایجاد نظام کارآ و حامی تدابیر انسانی و علمی است. برای جلوگیری از فرسایش بیش‌تر زمین و افزایش سیلاب‌ها، برای تبدیل کردن باران‌های شدید فصلی به فرصت آبی و نیز به منظور استفاده درست از منابع محدود آبی، افغانستان نیازمند اداره کارآ و مدرن و نظام تعلیمی و تحصیلی پیش‌رفته است. نیاز است تا شرایطی مهیا شود که نیروی بشری افغانستان صاحب مهارت و هنر گردند و خانواده‌ها و افراد در کنترل نفوس و مدیریت منابع سهم بگیرند. هرگاه دولت مسوول داشته باشیم، تنش‌های آبی نیز مدیریت خواهد شد و افغانستان با الحاق به کنوانسیون ۱۹۹۷ نیویارک در مورد حق استفاده از دریاها به مقاصد غیرکشتی‌رانی زمینه حل مسالمت‌آمیز دعواهای آبی را با همسایه‌گان میسر خواهد ساخت.

آب و بارنده‌گی غافل شد. مشکل آب افغانستان حاد است و همین حالا، سطح آب زیرزمینی به شدت پایین رفته، آب دریاها کم‌تر شده و یخچال‌های طبیعی به سوی نابودی در حرکت است. آب آشامیدنی در شهرها، به‌خصوص در شهر کابل، مشکل عمده است. زمین‌های زراعتی بسیاری از کشت بازمانده و زمین خشک و فرسوده در جذب آب هر روز ناتوان‌تر گردیده و مستعد سیلاب‌های شدید می‌شود. این وضعیت را اگر کنار افزایش بی‌رویه نفوس، فروپاشی دولت و نظام تحصیلی و بازار بگذاریم، بحران بزرگی پیش‌روی ما قرار می‌گیرد. کشورهای کم‌آب‌تر از افغانستان در منطقه داریم، اما برخی از آن کشورها مانند اسرائیل از توانایی اداری، علمی و فنی فراوان برخوردارند و از کم‌ترین امکانات و فرصت‌ها استفاده اعظمی می‌کنند. کشورهای غنی نفت‌خیز خلیج فارس با مصرف گزاف، آب شور سواحل خویش را شیرین ساخته و برای آشامیدن و زراعت استفاده می‌کنند. ۸۰ درصد آبی که در عربستان به مصرف می‌رسد،

دریای آمو از کوهستان‌های قرغیزستان، تاجیکستان و افغانستان سرچشمه می‌گیرد و آب آن عمدتاً از یخچال‌های طبیعی حاصل می‌گردد. حجم این یخچال‌ها تقریباً ۴۰ درصد کاهش یافته است و در آینده نه‌چندان دور آب آن کاهش قابل ملاحظه خواهد یافت.

همچنان، آب دیگر دریا‌های افغانستان خیلی کاهش یافته و یا در اثر خشک‌سالی‌های متواتر و ذوب یخچال‌های طبیعی در معرض کم‌آبی‌اند. باید تذکر باید که قاره اروپا که به سیرابی شهرت دارد، مخصوصاً اروپای غربی، از حجم آب دریا‌های کاسته شده و دو دریای عمده آن منطقه یعنی دانوب و راین که به بحیره شمال و بحیره سیاه می‌ریزند، راه بزرگ مواصلاتی نیز بودند، اما اکنون در اثر کم‌آبی در بعضی مناطق قابل کشتی‌رانی نیستند. لذا، تغییر اقلیم و گرما مساله جهانی و جدی است که باید برای آن چاره‌ای جهانی جسته شود.

در پایان باید گفت که افغانستان به تناسب برخی کشورهای همسایه در وضعیت آبی بهتر قرار دارد، ولی این برتری نسبی است و به هیچ وجه نباید از خطرات روزافزون کاهش

پنتاگون بار دیگر بر حمایتش از اوکراین تاکید کرد

مقام‌های امریکایی می‌گویند که لوید آستین، وزیر دفاع این کشور، در گفت‌وگوی تلفونی با همتای اوکراینی‌اش، بر حمایت واشنگتن از کی‌یف تاکید کرده است.

خبرگزاری آناتولی گزارش داده که گفت‌وگوی تلفونی آستین با رستم عمروف، وزیر دفاع جدید اوکراین، روز سه‌شنبه، ۱۲ سپتامبر، انجام شده است.

وی در این تماس تلفونی بار دیگر تاکید کرده است که واشنگتن با قاطعیت به حمایت خود از کی‌یف ادامه می‌دهد.

براساس بیانه‌ای وزارت دفاع امریکا، دو طرف در مورد کمک‌های امنیتی واشنگتن به اوکراین و نیازهای کی‌یف نیز بحث کرده‌اند.

رستم عمروف چند روز پیش از سوی پارلمان اوکراین به‌عنوان وزیر دفاع جدید این کشور، منصوب شد.

گفتنی است که امریکا در کنار سایر کشورهای غربی، یکی از حامیان اصلی کی‌یف است که از آغاز تهاجم نظامی روسیه به خاک اوکراین، به ارزش میلیارد‌ها دلار کمک‌های نظامی و غیرنظامی به این کشور ارسال کرده است.

مقام‌های امریکایی در حالی بر حمایت واشنگتن از کی‌یف تاکید می‌کنند که پیش از این ولادیمیر زلنسکی، رییس جمهور اوکراین، خواستار دریافت تجهیزات نظامی پیشرفته از متحدان غربی‌اش از جمله امریکا شده بود.

تجهیز ارتش اوکراین با جنگنده‌های F-۱۶ یکی از خواست‌های کلیدی کی‌یف از مغرب است.

روس‌ها دیگر نمی‌توانند موترهای خود را به اتحادیه اروپا ببرند

شخصی «تولید روسیه به اتحادیه اروپا اطمینان حاصل کنند.

با این حال، ماریا زاخاروا، سخنگوی وزارت امور خارجه روسیه در واکنش به این تصمیم گفته است: «این تنها نژادپرستی است، نژادپرستی خالص است.»

گفتنی است که این ممنوعیت بخشی از تحریم‌هایی می‌باشد که اتحادیه اروپا به دلیل حمله نظامی روسیه به اوکراین بر مسکو اعمال کرده است.

پیش از این نیز تحریم‌های زیادی از جانب غرب و اروپا بر روسیه اعمال شده است.

بربنیاد گزارش‌ها، کمیسیون اروپا از کشورهای عضو این اتحادیه خواسته است که ورود وسایل نقلیه دارای شماره پلیت روسی را به خاک خود ممنوع کنند.

یورو نیز روز سه‌شنبه، ۱۲ سپتامبر، گزارش داده است که این ممنوعیت بر تمام وسایل نقلیه موتوری که دارای شماره پلیت روسی هستند و در روسیه ثبت شده‌اند، اعمال می‌شود.

این دستورالعمل همچنان از مقام‌های کشورهای عضو می‌خواهد از عدم ورود فهرست بلندبالایی از «وسایل

شمار جان باختگان توفان در لیبیا به پنج هزار و ۲۰۰ تن افزایش یافت

مقام‌ها در لیبیا می‌گویند که شمار جان باختگان توفان شدید در این کشور، به پنج هزار و ۲۰۰ رسیده است.

الجزیره سه‌شنبه‌شب، ۱۲ سپتامبر، به نقل از وزارت داخله دولت وحدت ملی لیبیا گزارش داده که این تعداد در شهر «درنه» واقع در شرق این کشور، جان باخته‌اند.

به گفته این وزارت، عملیات جست‌وجو به‌شدت ادامه دارد و احتمالاً شمار تلفات ناشی از وقوع این توفان فاجعه‌بار افزایش یابد.

مقام‌ها در مورد شمار زخمی‌ها و ناپدید شده‌گان این حادثه طبیعی جزییات آرایه نکرده‌اند.

در همین حال، سازمان جهانی صحت، اوضاع در لیبیا پس از توفان ویرانگر در این کشور را فاجعه‌بار خوانده است.

برنان، یک مسوول دفتر منطقه‌ای این سازمان افزوده است: «ما شرایط را ارزیابی کردیم، تکان‌دهنده است و

باید خیلی سریع اقدام کنیم.» به گفته وی، شانس یافتن بازمانده‌گان این حادثه در حال کاهش است.

پیش از این عبدالحمید دبیه، رییس دولت وحدت ملی لیبیا، گفته بود که در حال حاضر به غذا، دارو و تیم‌های تخصصی جست‌وجو و نجات بازمانده‌گان نیاز است.

وی تصریح کرده است: «جساد زیادی با سیل به دریا رفته و مشکل ما چگونه‌گی یافتن و بیرون کشیدن آنها است.»

جنگنده سوخو-۲۴ روسیه حین پرواز آموزشی سقوط کرد

تلفات در پی نداشتن است. وزارت دفاع روسیه افزوده که عملیات جست‌وجوی در ساحه آغاز شده است.

این در حالی است که در ماه اکتوبر گذشته نیز در نتیجه برخورد یک جنگنده سوخو-۲۴ با یک ساختمان مسکونی در شهر ییسک روسیه، ۱۴ تن جان باخته‌اند.

چندی پیش یک فروند جنگنده سوخو-۲۵ روسیه در دریای آزوف و در نزدیکی شهر ییسک سقوط کرده بود. این سانحه تلفات در پی نداشت.

وزارت دفاع روسیه می‌گوید که یک فروند جنگنده سوخو-۲۴ در جنوب‌غرب این کشور سقوط کرده است.

روس‌الایوم سه‌شنبه‌شب، ۱۲ سپتامبر، به نقل از وزارت دفاع روسیه گزارش داده که این رویداد در منطقه ولگوگراد واقع در جنوب‌غربی این کشور، رخ داده است.

براساس گزارش‌ها، این جنگنده در حال پرواز آموزشی در یک منطقه خالی از سکنه سقوط کرده است. مقام‌های محلی در ولگوگراد گفتند که این سانحه